

„ZATWIERDZAM”

ZASTĘPCA PROKURatora
Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury
ds. Szkolenia Ustawicznego i Współpracy
Międzynarodowej

.....
sędzia

Do użytku służbowego

Egz. Nr 1

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury
Ośrodek Szkolenia Ustawicznego i Współpracy Międzynarodowej

ul. Krakowskie Przedmieście 62
20-076 Lublin

Opracował:

Inspektor PPOŻ
mgr Marzena Sasnał

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
CEL OPRACOWANIA	7
I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA	8
II. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU, SPOSOBU UŻYTKOWANIA I JEGO WARUNKÓW TECHNICZNYCH	9
II.1. CHARAKTERYSTYKA POŻAROWA OBIEKTU	9
II.1.1. OPIS OGÓLNY	9
II.1.2. CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU	9
II.1.3. PRZEWIDYWANA LICZBA OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH W OBIEKCIE	11
II.1.4. USTALENIE WYMAGANEJ KLASY ODPORNOŚCI OGNIOWEJ ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH BUDYNKU	11
II.1.5. PARAMETRY POŻAROWE WYSTĘPUJĄCYCH SUBSTANCJI PALNYCH	12
II.1.7. WYPOSAŻENIE BUDYNKU W INSTALACJE	13
II.1.8. WARUNKI EWAKUACJI	14
II.2. STREFY POŻAROWE I ODLEGŁOŚCI MIĘDZY BUDYNKAMI	16
II.2.1. STREFY POŻAROWE	16
II.3. ZAOPATRZENIE W WODĘ DO ZEWNĘTRZNEGO GASZENIA POŻARU I DROGI POŻAROWE	17
II.3.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ DO ZEWNĘTRZNEGO GASZENIA POŻARU ..	17
II.3.2. DROGI POŻAROWE	17
II.4. PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY	17
II.5. URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE	27
II.5.1. SYSTEM SYGNALIZACJI POŻARU	27
II.5.2. HYDRANTY WEWNĘTRZNE I ZAWORY HYDRANTOWE	28
II.5.3. OŚWIETLENIE EWAKUACYJNE	28
II.5.4. SYSTEM GASZENIA GAZEM	28
II.5.5. PRZEGRODY POŻAROWE	29
II.5.6. INSTALACJA ODDYMIAJACA	29
II.5.7. PRZECIWPOŻAROWY WYŁĄCZNIK PRĄDU	29
II.6. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARU	30

II.7. WYSZCZEGÓLNIENIE ISTNIEJĄCYCH W OBIEKCIE BUDOWLANYM ODSTĘPSTW W ODNIESIENIU DO PRZEPISÓW TECHNICZNO-BUDOWLANYCH LUB ROZWIĄZAŃ ZAMIENNYCH	31
III. SPOSÓB PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM STOSOWANYCH W OBIEKCIE URZĄDZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH I GAŚNIC	32
III.1. WYMAGANIA DLA PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO	32
III.2. URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE	34
III.2.1. SYSTEM SYGNALIZACJI POŻARU	34
III.2.2. HYDRANTY WEWNĘTRZNE	36
III.2.3. OŚWIETLENIE EWAKUACYJNE	37
III.3. INSTALACJE UŻYTKOWE	38
IV. SPOSÓB POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA ...	41
IV.1. ZASADY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW DO CZASU PRZYBYCIA JEDNOSTEK STRAŻY POŻARNEJ W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU	41
Procedura dotycząca procesu „Postępowanie na wypadek powstania pożaru”	43
Postępowanie na wypadek groźby zdetonowania ładunku wybuchowego lub uwolnienia substancji chemicznej na terenie obiektu	45
Postępowanie na wypadek katastrofy budowlanej i zagrożenia wybuchem gazu	46
Postępowanie na wypadek zagrożenia huraganem	48
Procedury postępowania podczas skażenia terenu przez uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych	50
IV.2. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO	51
V. WARUNKI ZWIĄZANE Z OCHRONĄ PRZECIWPOŻAROWĄ DOTYCZĄCE WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM	53
VI. SPOSOBY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZANIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI LUDZI	58
VI.1. ORGANIZACJA I WARUNKI EWAKUACJI	58
VI.2. SPOSOBY OGŁASZANIA EWAKUACJI	59
VI.3. OGÓLNE ZASADY ZACHOWANIA SIĘ W TRAKCIE EWAKUACJI	59
VI.4. ZADANIA DLA PRACOWNIKÓW W CZASIE EWAKUACJI	61
VII. SPOSÓB ZAZNAJOMIENIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU Z TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI ORAZ Z PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI ..	66
VIII. ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ	67
IX. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA BEZPIECZEŃSTWO ZWIĄZANE Z OCHRONĄ PRZECIWPOŻAROWĄ	70
ZAŁĄCZNIK NR 1	72

ZAŁĄCZNIK NR 2.....	73
ZAŁĄCZNIK NR 3.....	75
ZAŁĄCZNIK NR 4.....	76

WSTĘP

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U. Nr 178 z 2009 r. poz. 1380 z późn. zm.) stanowi, że ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- 1) zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- 2) zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- 3) prowadzenie działań ratowniczych.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- 2) wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- 5) przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

W oparciu o delegacje zawarte w powyższej Ustawie opracowano szereg przepisów, dzięki którym zagadnienia związane z ochroną przeciwpożarową regulowane są w sposób szczegółowy. W rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów [2] (Dz. U. Nr 109, poz. 719) zawarto szczegółowe zasady opracowania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, które stanowią, że właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego zawierającą:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;

- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- 6) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- 8) plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
 - a. powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
 - b. odległości od obiektów sąsiadujących,
 - c. parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
 - d. występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
 - e. kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
 - f. lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
 - g. podziału obiektu na strefy pożarowe,
 - h. warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
 - i. miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - j. wskazania dojść do dźwigów dla ekip ratowniczych,
 - k. hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - l. dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony;
- 9) wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Instrukcja, może stanowić w obiektach produkcyjnych, magazynowych i inwentarskich część instrukcji technologiczno-ruchowej, a w obiektach znajdujących się na terenach zamkniętych, służących obronności państwa oraz obiektach zlokalizowanych na terenach zakładów karnych i aresztów śledczych część planu ochrony lub działań ratowniczych.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego jest poddawana okresowej aktualizacji, **co najmniej raz na 2 lata**, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest analiza wymagań z zakresu bezpieczeństwa pożarowego dla budynku Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (Ośrodek Szkolenia Ustawicznego i Współpracy Międzynarodowej) ul. Krakowskie Przedmieście 62, 20-076 Lublin.

Analizę oparto na istniejących warunkach technicznych, zastosowanych zabezpieczeniach przeciwpożarowych, stosowanych ustaleniach organizacyjnych w zakresie zapobiegania pożarom oraz postępowania na wypadek powstania pożaru.

Do osiągnięcia tego celu analizowano poniższe parametry:

1. powierzchnię, wysokość i liczbę kondygnacji;
2. odległość od obiektów sąsiadujących;
3. parametry pożarowe występujących substancji palnych;
4. gęstość obciążenia ogniowego;
5. ocenę zagrożenia wybuchem;
6. kategorię zagrożenia ludzi, liczbę osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach;
7. podział obiektu na strefy pożarowe;
8. klasę odporności pożarowej budynku oraz klasę odporności ogniowej i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budowlanych;
9. warunki ewakuacji, oświetlenie awaryjne (bezpieczeństwa i ewakuacyjne) oraz przeszkodowe;
10. wyposażenie w gaśnice;
11. zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru;
12. drogi pożarowe.

Pożary zdarzają się, nawet w najlepiej zabezpieczonych obiektach. Jednakże uzyskanie poprawnie działającego systemu zabezpieczeń przeciwpożarowych w przypadku pożaru zaowocuje bezpieczeństwem pracowników, sprawną ewakuacją ludzi i mienia oraz minimalizacją strat pożarowych.

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA

Przy opracowywaniu instrukcji oparto się na niżej wymienionych aktach prawnych i normatywnych:

- 1) Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U. Nr 178 z 2009 r. poz. 1380 z późn. zm.);
- 2) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719);
- 3) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690 z późn. zmianami);
- 4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030);
- 5) PN-B-02877-4. Ochrona przeciwpożarowa budynków. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła. Zasady projektowania;
- 6) PN-EN 12101-6 Wentylacja pożarowa mechaniczna;
- 7) PN-EN 12101-6:2005 Systemy kontroli rozprzestrzeniania dymu i ciepła. Wymagania techniczne dotyczące systemów ciśnieniowych. Zestawy urządzeń;
- 8) PN-EN 50172:2005 Systemy awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego;
- 9) PN EN 1838:2005 Zastosowanie oświetlenia. Oświetlenie awaryjne;
- 10) PN-IEC 60364-4-482 (norma wieloczęściowa) Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych. Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa. (...) Ochrona przeciwpożarowa;
- 11) PN-IEC 61024-1-1 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych;
- 12) PKN-CEN/TS 54-14 Systemy sygnalizacji pożarowej. Część 14: Wytyczne planowania, projektowania, instalowania, odbioru, eksploatacji i konserwacji;
- 13) PN-EN ISO 7010 2012 Symbole graficzne. Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa. Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa.
- 14) PN-N-01256:1998 Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.

II. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU, SPOSOBU UŻYTKOWANIA I JEGO WARUNKÓW TECHNICZNYCH

II.1. CHARAKTERYSTYKA POŻAROWA OBIEKTU

II.1.1. OPIS OGÓLNY

W budynku przy ul. Krakowskie Przedmieście 62 w Lublinie mieści się oddział Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury z siedzibą w Krakowie. Zlokalizowany jest tu Ośrodek Szkolenia Ustawicznego i Współpracy Międzynarodowej. Do zadań środka należy organizowanie i prowadzenie szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr sądownictwa i prokuratury, a także współpraca międzynarodowa w tym zakresie, prowadzenie badań i analiz w zakresie służącym realizacji zadań statutowych Krajowej Szkoły, jak również realizacja zadań Krajowej Szkoły w zakresie pozyskiwania i efektywnego wykorzystania funduszy programów pomocowych Unii Europejskiej i innych.

W Ośrodku Szkolenia Ustawicznego i Współpracy Międzynarodowej wyodrębniono:

- Sekretariat,
- Dział Cywilny,
- Dział Karny,
- Dział Szkolenia Kuratorów Sądowych i Urzędników,
- Dział Współpracy Międzynarodowej,
- Dział Badań i Analiz,
- Dział Funduszy Pomocowych,
- Sekcję Administracyjno-Gospodarczą.

Przedmiotowy budynek, zwany Pałacem Morskich, powstał w latach 1877-1880, współcześnie rozbudowany. Jest to budynek dwukondygnacyjny, częściowo podpiwniczony z poddaszem nieużytkowym, wybudowany na planie podkowy, wkomponowany w ciągłą zabudowę ul. Krakowskie Przedmieście. Od wschodu i zachodu przylega do istniejących budynków, od których oddzielony jest ścianami oddzielenia przeciwpożarowego. Od południowego wschodu sąsiaduje z budynkiem, usytuowanym w odległości 19 m. budynek KSSiP składa się z korpusu głównego oraz dwóch skrzydeł bocznych. Na styku skrzydła wschodniego z korpusem głównym zlokalizowany jest przejazd na tyły działki, zamykany dwoma bramami. Od południa plac wewnętrzny ogrodzony jest murem. Na placu wewnętrznym zlokalizowane są miejsca parkingowe. Komunikację pomiędzy kondygnacjami w budynku zapewniają cztery klatki schodowe, w tym jedna secesyjna oraz dwie windy.

II.1.2. CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU

Podstawowe dane działki i budynku:

– Powierzchnia zabudowy	1 534,00 m ²
– powierzchnia użytkowa	2 716,64 m ²
– powierzchnia całkowita	3 708,50 m ²
– kubatura całkowita	16 619,00 m ³
– wysokość budynku	9,00 m (N– budynek niski; h < 12 m)
– wymiary	68,14 m x 46,17 m

Wykaz pomieszczeń

a) Przyziemie:

- Księgarnia,
- Galeria,
- Pomieszczenia gospodarcze,
- Magazyny,
- Wentylatornie,
- Pomieszczenia techniczne,
- Ciągi komunikacyjne,
- Węzeł cieplny,
- Serwerownia,
- Pomieszczenie instalacji solarnych,
- Zestaw hydroforowy,
- Zestaw wodomierzowy;

b) Parter:

- Księgarnia,
- Galeria,
- Sala konferencyjna,
- Sale wystawowe,
- Sala warsztatowa,
- Portiernia,
- Szatnie,
- Pomieszczenia biurowe,
- Pomieszczenie do monitoringu,
- Sala konsumpcyjna,
- Archiwum,
- Pomieszczenia porządkowe,
- Magazyny,
- Sanitariaty,
- Ciągi komunikacyjne

c) Piętro I:

- Pomieszczenia biurowe,
- Pomieszczenia socjalne,

- Sala konferencyjna,
- Ogród zimowy,
- Biblioteka z czytelnia,
- Sala komputerowa,
- Serwerownia,
- Sanitariaty,
- Ciągi komunikacyjne

Budowla jest murowana z cegły oraz konstrukcja żelbetowa. Ściany zewnętrzne z cegły pełnej oraz żelbetowe i murowane.

II.1.3. PRZEWIDYWANA LICZBA OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH W OBIEKCIE

Liczba osób będących stałymi użytkownikami w obiekcie – ok. 40 osób.

Przewidywana ilość osób na poszczególnych kondygnacjach:

- 1) Przyziemie i poddasze – brak pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi
- 2) Parter – 299 osób,
- 3) Piętro I – 149 osób,

W budynku zlokalizowane jest pomieszczenie przeznaczone dla ponad 50 osób – tj. sala konferencyjna (176 osób).

Sale warsztatowe przeznaczone są dla ok. 30 osób, pokoje biurowe dla 1-4 pracowników.

Budynek z uwagi na przeznaczenie i sposób użytkowania zaliczony jest do kategorii zagrożenia ludzi ZL III i ZL I (sala konferencyjna).

Pomieszczenia magazynowe i techniczne z uwagi na przeznaczenie i sposób użytkowania zakwalifikowane są do kategorii – PM.

II.1.4. USTALENIE WYMAGANEJ KLASY ODPORNOŚCI OGNIOWEJ ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH BUDYNKU

W budynku występują dwie strefy pożarowe:

SP 1 – obejmująca powierzchnię 3200 m² z wyodrębnionymi pomieszczeniami techniczno-magazynowymi o odporności ogniowej REI 60 dla ścian i stropów oraz EI 60 dla zamknięć otworów, a także EI 30 dla drzwi z przedsionka przeciwpożarowego garażu.

SP 2 – obejmująca skrzydło w południowo zachodniej części budynku.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami [3], ponieważ budynek **KSSiP** ma wysokość 9 m, klasyfikujemy go jako budynek **niski [N]**.

Na podstawie § 212 ust. 2 „warunków technicznych” [3] Podstawowa klasa odporności pożarowej wymagana dla budynków tego typu (ze względu na przeznaczenie i sposób użytkowania oraz wysokość), lub istniejących budynków na etapie przebudowy,

nadbudowy, czy też zmiany sposobu użytkowania – klasa „C” odporności pożarowej.

Elementy budynku powinny być nierozprzestrzeniające ognia, a w zakresie klasy odporności ogniowej spełniać, co najmniej wymagania określone w poniższej tabeli:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Strop	Ściana zewnętrzna	Ściana wewnętrzna	Przekrycie dachu
„C”	R 60	R 15	REI 60	EI 30	EI 15	RE 15

Oznaczenia w tabeli:

R – nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku.

E – szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.

I – izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.

Budynek wykonano w klasie C odporności pożarowej, z elementów nierozprzestrzeniających ognia.

Do aranżacji i zabudowy wewnątrz oraz jako wykładziny podłogowe zastosowano materiały co najmniej trudno zapalne oraz niezapalne, nie kapiące i nie odpadające pod wpływem ognia. Materiały te nie powinny podczas spalania intensywnie dymić i wydzielać bardzo toksycznych produktów spalania. Wszystkie elementy wystroju wewnątrz powinny być w ramach dalszych opracowań oceniane w zakresie warunków określonych obowiązującymi przepisami (wymagania określono w Polskich Normach). Na drogach komunikacji ogólnej służącej do celów ewakuacji stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych jest zabronione.

Wszystkie elementy budowlane wykonano z materiałów nie rozprzestrzeniających ognia NRO. Wszystkie elementy drewniane zabezpieczono przeciwpożarowo.

Biegi i spoczniki schodów R60

Główna konstrukcja nośna R240.

W budynku zastosowano drzwi o klasie odporności ogniowej co najmniej EI 60 zamykające pomieszczenie garażu na pierwszej kondygnacji budynku od strony dźwigu. Dla budynku nie został spełniony wymów obudowy poziomych dróg ewakuacyjnych w klasie odporności ogniowej co najmniej EI 15. W budynku zastosowana jest niższa niż wymagana klasa odporności ogniowej naświetli w ścianach wewnętrznych, stanowiących obudowę zachodniej klatki schodowej, która wynosi EI 30 wobec wymaganej co najmniej REI 60.

II.1.5. PARAMETRY POŻAROWE WYSTĘPUJĄCYCH SUBSTANCJI PALNYCH

W rozpatrywanym budynku w pomieszczeniach biurowych i innych przeznaczonych na pobyt ludzi, materiałami najczęściej występującymi oraz najbardziej niebezpiecznymi

pożarowo są:

– Tkaniny

Używane w tekstyliach, ubraniach, zasłonach, firanach, wykładzinach dywanowych, itp. Temperatura zapalenia tkanin bawełnianych wynosi ok. 220 °C, a tkanin lnianych i jedwabnych ok. 300 °C. Tkaniny pochodzenia nieorganicznego (sztuczne), zapalają się powyżej 220 °C.

– Tworzywa sztuczne

Używane w pojemnikach do opakowań, obudowach urządzeń, izolacjach kabli elektrycznych, okładzinach meblowych, farbach, wykładzinach podłogowych, itp. Temperatura zapalenia waha się od 200 do 400 °C, w zależności od rodzaju tworzywa. W czasie pożaru większość z nich topi się, tworząc krople. Dymy i gazy pożarowe powstałe w wyniku pirolizy i spalania są z reguły trujące, bądź drażniące. Część z nich jest bezbarwna. Szybkość palenia się tworzyw jest stosunkowo duża, ponieważ w warunkach pożaru zachowują się jak ciecze palne, tzn. palą się również ich palne pary. Spadające lub płynące krople przyczyniają się do szybkiego rozwoju pożaru.

– Drewno i płyty drewnopochodne

Używane w meblach i stolarce budowlanej. Temperatura zapalenia tych materiałów wynosi od 250 do 400 °C, w zależności od rodzaju, gatunku materiału i jego wilgotności. Drewno pochodzenia iglastego ma niższe temperatury zapalenia niż pochodzenia liściastego, a płyty drewnopochodne wyższe. Szybkość rozwoju płomienia zależy od grubości danych elementów (im mniejszy przekrój, tym większa szybkość) oraz od dostępu do nich powietrza.

– Papier

Używany w kartonach, opakowaniach, książkach i dokumentacji. Temperatura zapalenia waha się od 230 °C (papier gazetowy), do 300 °C (kalki techniczne, tektura). Rozwój ognia jest ułatwiony w luźnych stosach papieru.

– Pianka poliuretanowa

Używana jako ocieplenie do przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych itp. Temperatura zapalenia wynosi ok. 400 °C. W warunkach pożaru pianki poliuretanowe wydzielają znaczne ilości gazów toksycznych (np. cyjanowodór, tlenek węgla, chlorowodór), powodujące w krótkim czasie zatrucie i śmierć organizmu. Tworzą również duże ilości ciemnego dymu, wypełniającego szybko wnętrze obiektu.

– Skóra i guma

Występuje między innymi w wyrobach galanteryjnych, biurowych itp. Temperatura zapalenia wyrobów gumowych wynosi ok. 340 °C, a skóry wynosi ok. 400 °C. Podczas spalania tych materiałów występują duże ilości dymu.

II.1.7. WYPOSAŻENIE BUDYNKU W INSTALACJE

W obiekcie występują następujące instalacje:

- Instalacja zimnej wody,
- Instalacja kanalizacyjna

- Instalacja oświetleniowa
- Instalacja wentylacyjna (grawitacyjna, mechaniczna, klimatyzacja),
- Instalacja centralnego ogrzewania,
- Instalacja odgromowa,
- Instalacja elektryczna,
- Instalacja teleinformatyczna,
- Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa,
- Instalacja systemu sygnalizacji pożaru (w całym obiekcie, zapewniająca ochronę pełną wraz z połączeniem z Państwową Strażą Pożarną w Lublinie, poprzez system monitoringu sygnałów o pożarze)
- Instalacja oświetlenia awaryjnego ewakuacyjnego,
- Instalacja oddymiająca,
- Instalacja solarna,
- Instalacja zamknięć ogniowych,
- System gaszenia gazem serwerowni,
- Monitoring wizyjny.

II.1.8. WARUNKI EWAKUACJI

Z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi zapewniona jest możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce poziomymi i pionowymi drogami ewakuacyjnymi, prowadzącymi na zewnątrz budynku. Komunikację wewnętrzną pionową pomiędzy wszystkimi kondygnacjami zapewniają klatki schodowe. Dwie klatki schodowe w zachodnim skrzydle budynku oraz klatka schodowa we wschodnim skrzydle budynku – obudowane są ścianami o odporności ogniowej co najmniej EI 60 z zamknięciem drzwiami EI 30. Klatki schodowe wyposażone są w urządzenia do usuwania dymu (klapy dymowe), dodatkowo klatka schodowa w skrzydle południowo zachodnim wyposażona jest w urządzenia wentylacyjne.

Uwaga.

W SP1 budynku parametry użytkowe (szerokości biegów schodów, szerokości spoczników schodów oraz wysokości stopni schodów) klatek schodowych są niezgodne z obowiązującymi przepisami. Dodatkowo w części budynku zajmowanego przez księgarnię do ewakuacji wykorzystywane są schody zabiegowe.

Secesyjna klatka schodowa nie jest obudowana i zamykana drzwiami, jak również nie jest wyposażona w urządzenia służące do usuwania dymu, zatem nie jest przewidziana do ewakuacji ludzi z budynku. Z budynku do ewakuacji nie są przewidziane również windy. Drzwi wyjściowe z budynku z kierunkiem otwierania na zewnątrz o szerokości biegu klatki schodowej tj. co najmniej 1,2 m. z pomieszczenia Sali konferencyjnej zapewniono trzy wyjścia ewakuacyjne o szerokości co najmniej po 0,9 m, otwierane na zewnątrz pomieszczenia i oddalone od siebie o 4,83 m. w budynku występują zabytkowe drzwi dwuskrzydłowe, których wymagane szerokości skrzydeł podstawowych wynoszą co najmniej 0,55 m wobec wymaganej co najmniej 0,9 m. wobec ww. drzwi zastosowano rozwiązanie

polegające na jednoczesnym otwieraniu się obu skrzydeł drzwi dwuskrzydłowych w momencie wciśnięcia klamki.

Parametr szerokości korytarzy – nie mniejsza niż 1,4 m nie został spełniony. W budynku występują lokalne przewężenia – 1,05 m (1,2 m w przypadku korytarzy przeznaczonych dla ewakuacji do 20 osób). W budynku parametr wysokości – nie mniejsza niż 2,0 m nie został zachowany. Występuje miejscowe obniżenia (przy schodach w pomieszczeniu księgarni), które wynosi nie mniej niż 1,71 m. w budynku nie została zapewniona dopuszczalna odległość dojścia ewakuacyjnego, tj. 10 m z Sali konferencyjnej i wynosi ona 18 m. korytarze podzielone są drzwiami dymoszczelnymi na odcinki krótsze niż 50 m.

Z budynku z poziomu parteru ewakuacja poziomą drogą ewakuacyjną odbywa się bezpośrednio na zewnątrz budynku na przestrzeń otwartą przez wyjścia ewakuacyjne. Z wyższych kondygnacji można ewakuować się trzema obudowanymi i oddymianymi klatkami schodowymi na poziom parteru i następnie przez wyjścia ewakuacyjne na zewnątrz budynku. Z kondygnacji podziemnej ewakuacja poziomą drogą do klatek schodowych, a następnie na kondygnację parteru i dalej na zewnątrz budynku przez wyjścia ewakuacyjne.

Wymagania ewakuacyjne dla pomieszczeń w strefie ZL III:

1. Wyjścia z pomieszczeń na drogi ewakuacyjne powinny być zamykane drzwiami.
2. Długość przejścia ewakuacyjnego nie powinna przekraczać 40 m. Przejście ewakuacyjne nie powinno prowadzić łącznie przez więcej niż trzy pomieszczenia. Długość przejścia ewakuacyjnego określa się wówczas jako sumę przejść w poszczególnych pomieszczeniach. W takim wypadku wymagania w zakresie klasy odporności ogniowej nie dotyczą ścianek działowych oddzielających od siebie te pomieszczenia.
3. Szerokość przejścia ewakuacyjnego w pomieszczeniu przeznaczonym na pobyt ludzi należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób, do których ewakuacji ono służy, przyjmując co najmniej 0,6 m na 100 osób, lecz nie mniej niż 0,9 m, a w przypadku przejścia służącego do ewakuacji do 3 osób - nie mniej niż 0,8 m.
4. Każde pomieszczenie przeznaczone do jednoczesnego przebywania w nim ponad 50 osób lub o powierzchni ponad 300 m², powinno mieć co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne oddalone od siebie o co najmniej 5 m.
5. Wysokość drzwi, stanowiących wyjście ewakuacyjne lub zabudowanych na drodze ewakuacyjnej, powinna wynosić co najmniej 2,0 m w świetle ościeżnicy.
6. Obudowa poziomych dróg ewakuacyjnych powinna mieć klasę odporności ogniowej wymaganej dla ścian wewnętrznych, tj. nie mniejszą niż EI 30.
7. Dopuszczalna długość dojsć ewakuacyjnych w strefach pożarowych ZL III wynosi:
 - a) przy jednym dojściu - 30 m,
 - b) przy co najmniej 2 dojściach - 60 m, dla dojścia najkrótszego; drugie dojście powinno mieć długość nie większą niż podwojona dopuszczalna długość dojścia najkrótszego; oba dojścia na żadnym odcinku nie mogą się pokrywać ani krzyżować.

Elementy wykończenia wnętrz w strefach ZL:

Wymagania podstawowe:

- w strefach pożarowych ZL stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące, jest zabronione,
- okładziny sufitów oraz sufity podwieszone należy wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia - wymaganie to dotyczy wszystkich części budynków.
- przestrzeń między sufitem podwieszonym i stropem powinna być podzielona na sektory o powierzchni nie większej niż 1000 m², a w korytarzach - przegrodami co 50 m, wykonanymi z materiałów niepalnych,
- palne elementy wystroju wnętrza budynku, przez które lub obok których są prowadzone przewody ogrzewcze, wentylacyjne, dymowe lub spalinowe, powinny być zabezpieczone przed możliwością zapalenia lub zwęglenia.

II.2. STREFY POŻAROWE I ODLEGŁOŚCI MIĘDZY BUDYNKAMI

II.2.1. STREFY POŻAROWE

Zasady podziału budynków na strefy pożarowe, dopuszczalne wielkości stref pożarowych oraz wymagania stawiane oddzieleniom przeciwpożarowym są zawarte w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. [3] w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Strefę pożarową stanowi budynek albo jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego, bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków.

W budynku występują dwie strefy pożarowe:

SP 1 – obejmująca powierzchnię 3200 m² z wyodrębnionymi pomieszczeniami techniczno-magazynowymi o odporności ogniowej REI 60 dla ścian i stropów oraz EI 60 dla zamknięć otworów, a także EI 30 dla drzwi z przedsionka przeciwpożarowego garażu.

SP 2 – obejmująca skrzydło w południowo zachodniej części budynku.

II.3. ZAOPATRZENIE W WODĘ DO ZEWNĘTRZNEGO GASZENIA POŻARU I DROGI POŻAROWE

II.3.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ DO ZEWNĘTRZNEGO GASZENIA POŻARU

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych [4] wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego oraz innych obiektów budowlanych o takim przeznaczeniu, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru, wynosi **20 dm³/s łącznie z co najmniej dwóch hydrantów o średnicy 80 mm lub 200 m³ zapasu wody w przeciwpożarowym zbiorniku wodnym.**

Woda do zewnętrznego gaszenia pożaru może być czerpana z gminnej sieci wodociągowej, z hydrantów zewnętrznych podziemnych DN 80 umieszczonych na sieci wodociągowej miejskiej wzdłuż ul. Krakowskie Przedmieście.

Aby zapewnić prawidłowy stan zewnętrznej sieci przeciwpożarowej hydrantowej należy dokonywać okresowych przeglądów i kontroli tej sieci.

Kontrole takie należy prowadzić **nie rzadziej niż raz w roku.**

II.3.2. DROGI POŻAROWE

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych [4] nakłada obowiązek zapewnienia budynkom zawierającym strefę pożarową ZL III drogi pożarowej o utwardzonej nawierzchni, umożliwiającej dojazd o każdej porze roku pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej.

Do budynku zapewniono drogę pożarową o utwardzonej nawierzchni, która umożliwia dojazd pojazdów jednostek straży pożarnej do budynku o każdej porze roku. Droga pożarowa przebiega wzdłuż dłuższej ściany budynku i jest oddalona 5-15 m od budynku. Drogę pożarową dla budynku stanowi ul. Krakowskie Przedmieście.

II.4. PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY

Obiekt wyposażono w gaśnice uwzględniając powierzchnię użytkową oraz specyfikę użytkowania, a przede wszystkim kategorię zagrożenia ludzi.

Omawiany obiekt powinien być wyposażony w odpowiednią ilość gaśnic w zależności od kategorii ZL - w omawianym przypadku ZL III i powierzchni jako jednostki odniesienia z uwzględnieniem właściwego doboru rodzaju środka gaśniczego.

Ilość, rozmieszczenie oraz oznakowanie gaśnic zgodne z obowiązującymi przepisami. Obiekt wyposażono w gaśnice proszkowe GP 6x ABC. Dodatkowo pomieszczenia serwerowni i pracowni komputerowej wyposażono w urządzenia gaśnicze sprzętu elektronicznego UGS 2x. urządzenie gaśnicze sprzętu elektronicznego znajduje szczególne zastosowanie do zabezpieczenia przeciwpożarowego układów, urządzeń i podzespołów elektronicznych np. komputery, sprzęt RTV, rozdzielnie i szafy sterownicze. Urządzenie to z powodzeniem można stosować w miejscach, gdzie znajduje się aparatura precyzyjna, ponieważ dwutlenek węgla nie powoduje zatarcia części ruchomych. Przeznaczone jest do gaszenia cieczy palnych oraz instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem do 1 000 V. Ponadto w pomieszczeniu monitoringu i rozdzielniach elektrycznych umieszczono po jednej gaśnicy śniegowej GS 5x.

Dla budynku przewiduje się następującą minimalną ilość środka gaśniczego – 54,06 kg.

Obsługę sprzętu prowadzi Krajowy Ośrodek Usługowo-Dydaktyczny „PARTNER” Sp. z o.o.

Zasady gaszenia pożarów przy użyciu gaśnic:

W przypadku powstania pożaru należy:

- podchodzić do palących się obiektów zgodnie z kierunkiem wiatru;
- kierować strumień środka gaśniczego na palące się przedmioty lub obiekt od strony zewnętrznej w kierunku środka;
- używać środków gaśniczych przeznaczonych do gaszenia danej grupy pożarów;
- mając do dyspozycji większą liczbę gaśnic, starać się z pomocą innych osób uruchomić je w jednym czasie, a nie każdą oddzielnie; • gasząc płonące i kapiące elementy sufitu najpierw gasimy płonący sufit, a następnie dopiero to co nakapało i płonie na podłodze;
- gasząc płonące pionowe powierzchnie należy je gasić od dołu do góry, a nie odwrotnie;
- po użyciu gaśnicy należy ją ponownie napełnić lub wymienić na nową.

Grupy pożarów

Podział materiałów palnych na grupy pożarowe

Grupa pożaru		Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania
A		pożary ciał stałych pochodzenia organicznego , przy spalaniu których obok innych zjawisk powstaje zjawisko żarzenia np. drewno, papier, węgiel, tworzywa sztuczne, tkaniny, słoma
B		pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się przy pożarze np. benzyna, alkohole, aceton, oleje, lakiery, tłuszcze, parafina, stearyna, pak, naftalen, smoła
C		pożary gazów np. metan, acetylen, propan, wodór, gaz miejski,
D		pożary metali , np. magnez sól, uran
F		pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych

Zastosowanie gaśnic

Zakres stosowania środków gaśniczych

Grupa pożaru	Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania	Typy gaśnic przenośnych
	<p>Pożary ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu których obok innych zjawisk powstaje zjawisko żarzenia np.: drewno, papier, węgiel, stoma, tworzywa sztuczne, tekstylia itp.</p>	<p>gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym ABC; gaśnice płynowe z dodatkowym roztworem środka; gaśnice pianowe.</p>
	<p>Pożary cieczy palnych i substancji stałych, topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się podczas pożaru, np.: benzyna, tłuszcze, farby, oleje, smoła, rozpuszczalniki itp.</p>	<p>gaśnice CO₂; gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym ABC; gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym BC; gaśnice pianowe; gaśnice płynowe z dodatkowym wodnym roztworem środka.</p>
	<p>Pożary gazów, np.: acetylen, butan, metan, propan, wodór, gaz ziemny i miejski itp.</p>	<p>gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym ABC; gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym BC.</p>
	<p>Pożary metali, np.: aluminium, sód, potas, lit, magnez i ich związki.</p>	<p>gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym metale.</p>

Gaśnice proszkowe. Agregaty proszkowe

ZALETY

- nietoksyczność, neutralność
- duża zdolność penetracji ognia, chłodzenie i tworzenie warstwy izolacyjnej przed ogniem
- możliwość gaszenia urządzeń elektrycznych
- proszki fosforanowe posiadają zwiększoną odporność na wilgoć, wstrząsy i gaszą pożary grupy A
- gasi skutecznie pożary gazów

ZASTOSOWANIE

- proszki fosforanowe gaszą pożary grupy A, B, C
- proszki węglanowe gaszą pożary grupy B, C
- urządzenia elektryczne pod napięciem do 1 kV
- pożary grup D (proszek D)

PRZECIWWSKAZANIA

- nie powinno się gasić:
 - części ruchomych maszyn
 - komputerów i sprzętu elektronicznego

DZIAŁANIE

- wyciągnąć zawleczkę bezpieczeństwa
- nacisnąć dźwignię
- uwolniony proszek i jego wydajność kontroluje się zaworem

Gaśnice śniegowe. Agregaty śniegowe

ZALETY

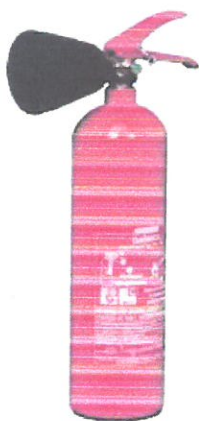
- środek gaśniczy nie wymaga do uwolnienia czynnika wyzwalamycego
- zbija mechanicznie płomień dzięki sile podmuchu
- działa tłumiąco wypychając tlen gazem obojętnym
- działa chłodząco, temperatura CO₂: -78°C
- nie pozostawia śladów po użyciu
- stosuje się do gaszenia urządzeń pod napięciem

ZASTOSOWANIE

- pożary grupy B i C
- urządzenia i instalacje pod napięciem do 1 kV

PRZECIWWSKAZANIA

- nie wolno gasić:
 - pożarów siarki, węgla, metali lekkich, materiałów, obok których są związki cyjanków
 - palących się ludzi
 - silnie rozgrzanych elementów konstrukcji urządzeń

DZIAŁANIE

- wyciągnąć zawleczkę
- nacisnąć dźwignię uwalniającą CO₂
- wydajność kontrolować zaworem

Gaśnica śniegowa GSE-2x BC

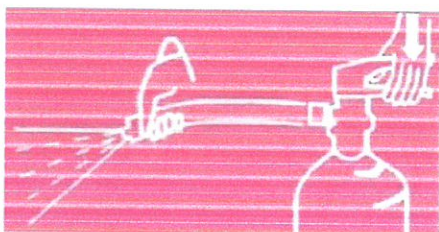
Gaśnica przeznaczona jest do gaszenia urządzeń elektronicznych i elektrycznych będących pod napięciem.

Obsługa gaśnicy

1. Wyciągnąć zawleczkę

2. Wyjąć wąż z uchwytu, skierować na źródło ognia, nacisnąć dźwignię zaworu.

Używać w pozycji pionowej.

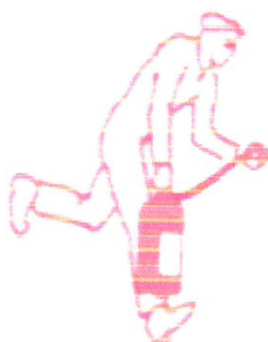
Podstawowe zasady korzystania ze sprzętu gaśniczego.

W celu użycia gaśnicy należy:

Udać się do miejsca jej umieszczenia.

Przenieść gaśnicę do miejsca pożaru.

Przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę.

Nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy.

Strumień środka gaśniczego skierować w stronę źródła ognia.

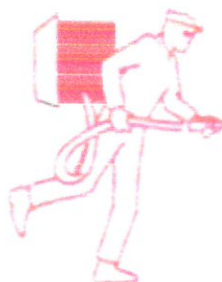
W celu użycia hydrantu należy:

Udać się do miejsca jego umieszczenia -
[dwie osoby]

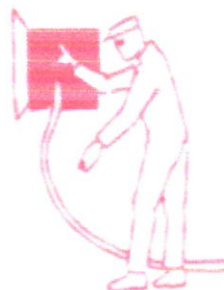
Otworzyć drzwiczki - **[pierwsza osoba]**

Wychylić bęben (lub kosz) z wężem -
[pierwsza osoba]

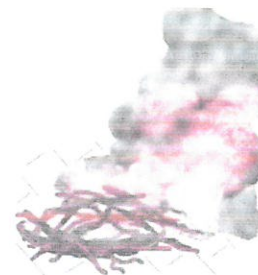
Wziąć prądownicę i podbiec z nią do miejsca
pożaru, rozwijając wąż (wyrównać skrety i
załamania – jeżeli wystąpią) - **[druga osoba]**

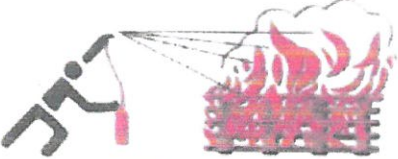
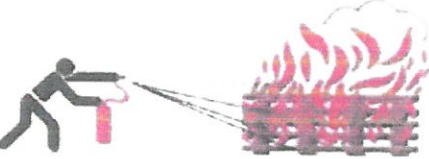

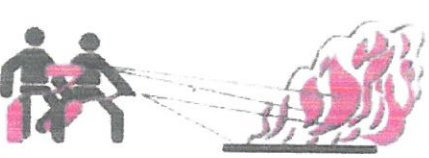

Na znak drugiej osoby odkręcić zawór -
[pierwsza osoba]

Przekręcić (otworzyć) zawór prądownicy -
[druga osoba]

Strumień wody skierować na palący się
materiał.

Podstawowe zasady gaszenia pożaru - zasady użycia gaśnic:

Źle	Ogień zaatakować zgodnie z kierunkiem wiatru.	Dobrze
		
	Pożar palącej powierzchni gasić od skrajnej jego części.	
	Ciała stałe gasić kierując strumień środka gaśniczego na płomień z dołu, a nie z góry.	
	Gaśnicami wodnymi nie gasić urządzeń będącymi pod napięciem! Używać gaśnic do tego przeznaczonych.	
	Ciała ciekłe i gazy gasić z góry w dół.	
	Mając do dyspozycji większą ilość gaśnic uruchomić wszystkie jednocześnie, a nie każdą oddzielnie po jej użyciu.	
	Po ugaszeniu pożaru uważać na ponowne zapalenie. (nawrót ognia)	
	Po użyciu gaśnicy nie zawieszać, tylko ponownie napełnić lub wymienić na nową.	

II.5. URZĄDZENIA PRZECIWOPOŻAROWE

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia [2] **urządzenia przeciwpożarowe** to urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych.

Obiekt wyposażony jest w następujące urządzenia przeciwpożarowe:

- system sygnalizacji pożarowej (SAP)
- sieć hydrantów wewnętrznych
- oświetlenie awaryjne / ewakuacyjne
- system gaszenia gazem
- przegrody pożarowe
- instalacja oddymiająca

II.5.1. SYSTEM SYGNALIZACJI POŻARU

System sygnalizacji pożarowej jest to zespół współpracujących ze sobą urządzeń sygnalizacyjno alarmowych służących do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze, a także urządzeń odbiorczych alarmów pożarowych i sygnałów uszkodzeniowych. System w sposób samoczynny (automatyczny) wykrywa pożar we wczesnym stadium rozwoju, a następnie przekazuje tę informację do odpowiednich służb w obiekcie oraz do Komendy Miejskiej PSP w Lublinie. W budynku przewidziano całkowitą ochronę instalacją sygnalizacji pożarowej obejmującą wszystkie przestrzenie budynku. Podstawowe elementy wchodzące w skład systemu to czujki dymu (czujki optyczno termiczne i termoróżniczkowe), ręczne ostrzegacze pożarowe (ROP), centralka sygnalizacji pożarowej zlokalizowana na parterze w pomieszczeniu ochrony, sygnalizatory akustyczno optyczne. Sygnały z instalacji sygnalizacji pożarowej powodują:

- wyłączenie wentylacji bytowej,
- uruchomienie urządzeń zapobiegających zadymieniu i do usuwania dymu,
- zjazd wind na parter,

— zamknięcie klap przeciwpożarowych na przewodach wentylacyjnych.
W obiekcie przyjęto wariant alarmowania dwustopniowego.

II.5.2. HYDRANTY WEWNĘTRZNE I ZAWORY HYDRANTOWE

Przeciwpożarowa instalacja wodociągowa stanowi wydzieloną gałąź instalacji wodociągowej w budynku od wody pitnej. Celem instalacji jest doprowadzenie wody do zainstalowanych wewnątrz budynków punktów poboru zwanych wewnętrznymi hydrantami pożarowymi.

Budynek wyposażono w hydranty wewnętrzne z wężem pólstywnym 30 m o nominalnej średnicy węża 25 mm. Hydranty umieszczone są w szafkach hydrantowych na każdej kondygnacji na ciągach komunikacyjnych.

II.5.3 OŚWIETLENIE EWAKUACYJNE

W budynku wykonano oświetlenie awaryjne (bezpieczeństwa i ewakuacyjne), zgodne z PN-EN 1838 Zastosowanie oświetlenia.

Oświetlenie awaryjne oraz PN-EN 50172 Systemy awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego. W budynku wykonane jest oświetlenie awaryjne ewakuacyjne zapewniające natężenie oświetlenia co najmniej 1 lx na powierzchni dróg ewakuacyjnych i czasie świecenia co najmniej 60 minut. Oświetlenie realizuje również funkcję oznakowania ewakuacyjnego kierunkowego – wskazującego jednoznacznie drogi, kierunki i wyjścia ewakuacyjne, poprzez zamontowanie lamp z piktogramami. Zgodnie z postanowieniem Lubelskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w Lublinie istnieje wymóg wyposażenia budynku w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne również na drogach ewakuacyjnych posiadających oświetlenie naturalne.

II.5.4 SYSTEM GASZENIA GAZEM

Instalacja gaśnicza obejmuje pomieszczenie serwerowni zlokalizowane w przyziemiu. Gaśnicze działanie gazów obojętnych polega na redukcji tlenu w powietrzu pomieszczenia z 21% obj. do 14% obj. i poniżej. Zadanie to w systemie spełniają argon i azot. W systemie wykorzystane są gazy obojętne i nieszkodliwe dla organizmów żywych w stosowanych stężeniach a niewielka zawartość dwutlenku węgla aktywizuje sterowanie oddychaniem zdrowego organizmu ludzkiego tak, że również przy stężeniu tlenu ok. 12% obj. i poniżej jest możliwe przebywanie w pomieszczeniu chronionym przy równoczesnym wystarczającym zasilaniu organizmu człowieka w tlen.

Instalacja gaśnicza na za zadanie ugasić pożar w fazie początkowej i utrzymać stężenie gaśnicze w pomieszczeniu przez dłuższy czas. Podstawowe wymagane elementy instalacji gaśniczej gazowej wraz z systemem wykrywania pożaru to:

- zestaw butli połączonych kolektorem,
- rurociągi rozdzielcze i rozprowadzające,
- dysze,
- centrala sterująca gaszeniem,
- system inicjujący proces gaszenia.

Dodatkowo zastosowano możliwość wyzwolenia instalacji przyciskiem START zamontowanym przed wejściem do pomieszczenia oraz wydłużenie czasu ewakuacji przyciskiem STOP zamontowanym w pomieszczeniu. Stężenie gaśnicze jest uzyskiwane w czasie 60 s od momentu rozpoczęcia wyzwolenia gazu. W gaszonym pomieszczeniu przewidziano jedną klapę przeciwpożarową odcinającą wyposażoną w siłownik elektryczny.

II.5.5 PRZEGRODY POŻAROWE

Przegrody pożarowe to głównie drzwi, klapy odcinające. Zadaniem przegród jest niedopuszczenie do rozprzestrzeniania się ognia na obszary (strefy pożarowe) nie objęte dotąd pożarem. Przewody wentylacyjne w miejscach przejść przez elementy oddzielen przeciwpożarowych zostały wyposażone w klapy odcinające o klasie EIS odporności równie co najmniej odporności oddzielenia.

II.5.6 INSTALACJA ODDYMIAJACA

Klapy oddymiające stanowią główny element grawitacyjnego systemu oddymiania jako samoczynne urządzenia oddymiające zgodnie z wymaganiami PN. Ich podstawową funkcją jest odprowadzenie dymu, gazów pożarowych i energii cieplnej na zewnątrz obiektu objętego pożarem w celu:

- szybkiej i sprawnej ewakuacji ludzi,
- ułatwienia działań gaśniczych
- ochrony konstrukcji i mienia.

W budynku przewidziano w obudowanych klatkach schodowych kalpy oddymiające o powierzchni czynnej oddymiania 5% rzutu klatki schodowej oraz klapy napowietrzające. Zastosowano 3 centrale oddymiające wyposażone w centraliki pogodowe. Klapy dymowe uruchamiane są z czujek dymu zabudowanych w stropie ostatniej kondygnacji oraz ręcznych przycisków oddymiania zamontowanych na każdej kondygnacji w każdej klatce schodowej. Dodatkowo zastosowano w tych samych lokalizacjach przyciski przewietrzania. Ponadto w południowo zachodnim skrzydle budynku na klatce schodowej zastosowano urządzenia wentylacyjne.

II.5.7 PRZECIWPOŻAROWY WYŁĄCZNIK PRĄDU

Dla celów przeciwpożarowych przewidziano przeciwpożarowy wyłącznik energii elektrycznej zlokalizowany przy głównym wejściu. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu zapewnia odcięcie dopływu energii elektrycznej do obwodów zasilających wszystkie urządzenia w budynku z wyjątkiem urządzeń wykorzystywanych w czasie pożaru.

II.6. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARU

Pożary najczęściej powstają tam, gdzie ochrona przeciwpożarowa jest źle zorganizowana, a pracownicy nie zostali zaznajomieni z zasadami ochrony przeciwpożarowej albo je lekceważą.

1. Czynnikami decydującymi o stanie bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie są:

- a) sposób użytkowania obiektu;
- b) rodzaj konstrukcji i stopień palności materiałów z jakich jest wykonana;
- c) stan techniczny obiektu;
- d) stan techniczny instalacji użytkowych;
- e) znajomość i przestrzeganie podstawowych przepisów i zasad bezpieczeństwa pożarowego przez użytkowników.

2. Biorąc pod uwagę charakter obiektu i sposób jego użytkowania do potencjalnych przyczyn powstania pożaru należy zaliczyć:

- a) nieostrożność:
 - ✓ używanie ognia otwartego w pomieszczeniach;
 - ✓ zaproszenie ognia np. niedopalkiem papierosa;
 - ✓ pozostawienie bez dozoru odbiorników energii elektrycznej nie przystosowanych do długotrwałej pracy;
 - ✓ niewłaściwe składowanie materiałów palnych;
 - ✓ brak właściwego zabezpieczenia wykonywanych prac niebezpiecznych pożarowo;
- b) instalacje i urządzenia elektroenergetyczne:
 - ✓ nadmierne obciążanie instalacji elektrycznych;
 - ✓ zastosowanie niewłaściwych zabezpieczeń instalacji;
 - ✓ powstawanie zwarć elektrycznych;
 - ✓ stosowanie prowizorycznych połączeń;
 - ✓ eksploataowanie uszkodzonych odbiorników energii elektrycznej;
 - ✓ zaniedbywanie okresowych badań stanu technicznego instalacji;
 - ✓ układanie przewodów elektrycznych bezpośrednio na podłożu palnym;
- c) prace niebezpieczne pożarowo:
 - ✓ brak przygotowania miejsca prowadzenia prac;
 - ✓ brak oceny zagrożenia pożarowego w rejonie ich wykonywania;

- ✓ brak właściwego nadzoru w trakcie wykonywania prac;
- ✓ nieznanomość zasad i przepisów przeciwpożarowych przez osoby prowadzące i nadzorujące prace niebezpieczne pożarowo;
- ✓ brak kontroli miejsca wykonywania prac po ich zakończeniu;
- ✓ brak właściwego wyposażenia miejsca wykonywania prac w podręczny sprzęt gaśniczy;

d) niewłaściwe składowanie materiałów palnych:

- ✓ zła lokalizacja miejsc składowania materiałów palnych;
- ✓ składowanie materiałów palnych w bezpośrednim sąsiedztwie urządzeń grzewczych;
- ✓ nieład w miejscach składowania;
- ✓ nieostrożność przy używaniu ognia otwartego w miejscach składowania.

Zjawiska fizyczne powodujące rozprzestrzenianie się pożaru:

- promieniowanie termiczne (ok. 50 %), powoduje oddziaływanie termiczne i zapalenie się napotkanych na drodze materiałów palnych;
- przewodzenie (ok. 5 %), powoduje oddziaływanie termiczne przekazywane między materiałami, które nagrzeją się w wyniku oddziaływania cieplnego źródła pożaru;
- konwekcja, unoszenie (ok. 45 %), powoduje unoszenie ku górze gorących gazów pożarowych (powstałych w wyniku spalania). Gorące gazy mające temperaturę ok. 700 - 900 °C zapalają wszelkie materiały palne napotykane na swojej drodze.

II.7. WYSZCZEGÓLNIENIE ISTNIEJĄCYCH W OBIEKCIE BUDOWLANYM ODSTĘPSTW W ODNIESIENIU DO PRZEPISÓW TECHNICZNO-BUDOWLANYCH LUB ROZWIĄZAŃ ZAMIENNYCH

Lubelski Komendant Wojewódzki PSP w postanowieniu WZ.5595.92.2014 z dnia 22.10.2014 r. wyraził zgodę na spełnienie w sposób inny niż określony w „warunkach technicznych”, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, wymagań w zakresie bezpieczeństwa pożarowego, tj.:

- wyposażenie budynku w system sygnalizacji pożarowej z ochroną całkowitą,
- podłączenie systemu sygnalizacji pożarowej w budynku do urządzeń odbiorczych alarmu pożarowego w Komandzie Miejskiej PSP w Lublinie,
- zastosowanie awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego również na drogach ewakuacyjnych posiadających oświetlenie naturalne,
- zastosowanie do oznakowania dróg ewakuacyjnych podświetlanych znaków ewakuacyjnych,
- zastosowanie rozwiązań jednocześnie otwierających oba skrzydła drzwi dwuskrzydłowych w momencie wciśnięcia klamki, w drzwiach dwuskrzydłowych,

- których skrzydło podstawowe nie spełnia wymagań w zakresie szerokości,
- uwzględnienie wyższej niż wymagana klasy odporności ogniowej głównej konstrukcji nośnej, która wynosi R 240 wobec wymaganej co najmniej R 60,
 - uwzględnienie wyposażenia budynku w system kamer wizyjnych ze stałym nadzorem personelu,

pod warunkiem:

zamknięcia drzwiami o klasie odporności ogniowej co najmniej EI 60 pomieszczenia garażu, zlokalizowanego na pierwszej kondygnacji budynku od strony dźwigu.

III. SPOSÓB PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM STOSOWANYCH W OBIEKCIE URZĄDZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH I GAŚNIC

Zgodnie z rozporządzeniem [2] urządzenia przeciwpożarowe w obiektach powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia do ich użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich dla danego urządzenia prób i badań, potwierdzających prawidłowość ich działania.

Urządzenia przeciwpożarowe oraz gaśnice przenośne i przewoźne, powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym, zgodnie z zasadami i w sposób określony w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w dokumentacji techniczno-ruchowej oraz w instrukcjach obsługi, opracowanych przez ich producentów.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach ustalonych przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Wężę stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z Polską Normą dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych.

III.1. WYMAGANIA DLA PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO

Okres konserwacji gaśnic i agregatów może być skrócony w zależności od warunków (warunki atmosferycznych, przemysł chemiczny, górnictwo, woda morska lub obiekty o dużym zagrożeniu pożarowym).

Dla zapewnienia sprawności podręcznego sprzętu gaśniczego oraz jego gotowości do użycia należy przeprowadzać:

Przegląd stanu technicznego:

- sprawdzenie ciśnienia w gaśnicach pod stałym ciśnieniem,

- sprawdzenie ciśnienia w zbiornikach zasilających gaśnice i agregaty posiadające takie zbiorniki,
- sprawdzenie stanu węży, prądownic, głowic i zaworów,
- stan etykiet (czy są czytelne).

Okresową konserwację:

- do zakresu wchodzi wymiana uszkodzonych elementów, a także sprawdzenie stanu proszku gaśniczego.

Czynności naprawcze:

- wykonuje się wtedy, gdy zasadnicze elementy gaśnicy lub agregatu, takie jak prądownice, głowice, zawory - uległy uszkodzeniu lub zniszczeniu (niedopuszczalne są naprawy zbiorników ciśnieniowych, a także zaworów bezpieczeństwa).

Badania zbiorników ciśnieniowych przenośnych (np. gaśnice o masie środka gaśniczego powyżej 4 kg) przeprowadza się w zakładzie posiadającym uprawnienia UDT, co 5 lat .

1. W razie stwierdzenia w gaśnicy śniegowej ubytku masy CO₂ o 10% gaśnicę należy oddać do ponownego ładowania.
2. Sprawdzić plomby na gaśnicy (jeżeli plomba na gaśnicy jest zerwana a waga gaśnicy jest zgodna z informacją na gaśnicy, należy zaplombować ponownie kółko zawleczki z zaworem)

Uwaga: Jeżeli gaśnica nie ma odpowiedniej masy ładunku lub nie posiada ważnej legalizacji, butlę należy oddać do specjalistycznego zakładu celem legalizacji i napełnienia dwutlenkiem węgla.

Przegląd, konserwacja i naprawa sprzętu mogą być wykonywane tylko przez konserwatora posiadającego odpowiednie przeszkolenie umożliwiające właściwe wykonywanie czynności związanych z utrzymaniem podręcznego sprzętu gaśniczego w stanie gotowym do użycia.

Konserwator ponosi odpowiedzialność za prawidłowe z punktu widzenia bezpieczeństwo pracy i ochrony przeciwpożarowej sprawdzenie, konserwację i naprawy powierzonych mu gaśnic i agregatów, dlatego użytkownik tego sprzętu nie może podejmować żadnych działań, które mogłyby ograniczyć zakres kontroli i kryteria oceny stanu technicznego sprzętu. Użytkownik po przeprowadzeniu czynności kontrolnych, konserwacyjnych lub naprawczych powinien wymagać od konserwatora poświadczenia wykonanie prac związanych z utrzymaniem gaśnic lub agregatów w stanie gotowości.

Jako dowód wykonania ww. prac konserwator zobowiązany jest do zamieszczenia informacji na etykiecie samoprzylepnej lub w innej formie, która powinna zawierać:

- imię i nazwisko konserwatora,
- nazwę i adres firmy,
- datę ostatniego badania,

- datę kolejnego badania.

Po naprawie i konserwacji parametry i cechy techniczne, które stanowiły podstawę wydania świadectwa CNBOP muszą być utrzymane. Muszą być stosowane takie same środki gaśnicze, gazy itp. które zostały potwierdzone w świadectwie dopuszczenia.

III.2. URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE

Aby spełnić wymagania rozporządzenia [2] przynajmniej raz w roku należy zlecić przeglądy następujących urządzeń przeciwpożarowych zainstalowanych w budynku:

1. system sygnalizacji pożaru,
2. hydranty i zawory wewnętrzne,
3. oświetlenie ewakuacyjne,

III.2.1. SYSTEM SYGNALIZACJI POŻARU

System sygnalizacji pożaru powinien być poddawany systematycznej konserwacji zgodnie z zaleceniami, które są zawarte w CEN/TS 54-14:2004

Systemy sygnalizacji pożarowej; Cz 14: Wytyczne planowania, projektowania, instalowania, odbioru, eksploatacji i konserwacji.

Zgodnie z procedurami służba ochrony odpowiada za postępowanie na wypadek wszystkich alarmów i zgłoszeń uszkodzeniowych i innych zdarzeń wywołanych poprzez instalację, ponadto służba ochrony odpowiada za prowadzenie książki eksploatacji i rejestrowania wszystkich zdarzeń wywołanych przez instalację lub wpływających na nią.

OBSŁUGA CODZIENNA

Użytkownik i/lub właściciel powinien zapewnić, aby w każdy dzień roboczy było sprawdzone:

- a) czy każda CSP (centrala sygnalizacji pożaru) wskazuje stan dozoru lub czy każde odchylenie od stanu dozoru jest odnotowane w książce eksploatacji, i czy we właściwy sposób został zawiadomiony konserwator;
- b) czy po każdym alarmie zarejestrowanym poprzedniego dnia podjęto odpowiednie działania;
- c) czy, jeżeli instalacja była wyłączana, przeglądana lub miała wykasowaną sygnalizację, to została przywrócona do stanu dozoru;

Każda zauważona nieprawidłowość powinna być odnotowana w książce eksploatacji i możliwie szybko usunięta.

OBSŁUGA MIESIĘCZNA

Użytkownik i/lub właściciel powinien zapewnić, aby co najmniej raz w miesiącu:

- a) przeprowadzono próbny rozruch każdego awaryjnego zespołu prądotwórczego;
- b) zagwarantowano wystarczający zapas papieru, tuszu lub taśmy dla każdej drukarki;
- c) przeprowadzono test wskaźników optycznych w centrali, a każdy fakt niesprawności jakiegoś wskaźnika został odnotowany w książce eksploatacji.

Każda zauważona nieprawidłowość powinna być odnotowana w książce eksploatacji i możliwie szybko usunięta.

OBSŁUGA KWARTALNA

Użytkownik i/lub właściciel powinien zapewnić, aby co najmniej jeden raz na każde trzy miesiące, osoba kompetentna:

- a) sprawdziła wszystkie zapisy w książce eksploatacji i podjęła niezbędne działania, aby doprowadzić do prawidłowej pracy instalacji;
- b) spowodowała zadziałanie, co najmniej jednej czujki lub ręcznego ostrzegacza pożarowego w każdej strefie, w celu sprawdzenia czy CSP prawidłowo odbiera i wyświetla określone sygnały, emituje alarm akustyczny oraz uruchamia wszystkie inne urządzenia alarmowe i pomocnicze;

UWAGA: Należy zastosować takie metody, które zapobiegają niepożądanym sytuacjom, jak np. uwolnienie środka gaśniczego.

- a) sprawdziła, czy nadzorowanie uszkodzeń CSP funkcjonuje prawidłowo;
- b) sprawdziła zdolność CSP do uaktywnienia wszystkich trzymaczy i zwalniaczy drzwi;
- c) tam, gdzie jest to możliwe, spowodowała zadziałanie każdego łącza do straży pożarnej lub do zdalnego centrum alarmowego;
- d) przeprowadziła wszystkie inne próby, określone przez instalatora, dostawcę lub producenta;
- e) dokonała rozpoznania, czy nastąpiły jakieś zmiany budowlane w budynku lub jego przeznaczeniu, które mogły mieć wpływ na poprawność rozmieszczenia czujek i ręcznych ostrzegaczy pożarowych oraz urządzeń alarmowych.

Każda zauważona nieprawidłowość powinna być odnotowana w książce eksploatacji i możliwie szybko usunięta.

OBSŁUGA ROCZNA

Użytkownik i/lub właściciel powinien zapewnić, aby co najmniej raz w roku, specjalista:

- a) przeprowadził próby zalecane dla obsługi codziennej, miesięcznej i kwartalnej;
- b) sprawdził każdą czujkę na poprawność działania zgodnie z zaleceniami producenta;

UWAGA: chociaż każda czujka powinna być sprawdzona raz w roku, dopuszcza się sprawdzanie kolejnych 25 % czujek przy kolejnej kontroli kwartalnej,

- c) sprawdził zdatność CSP do uaktywniania wszystkich wyjść funkcji pomocniczych;

UWAGA: Należy zastosować takie metody, które zapobiegą niepożądanym sytuacjom, jak np. uwolnienie środka gaśniczego.

- d) sprawdził wzrokowo, czy wszystkie połączenia kablowe i aparatura są sprawne, nieuszkodzone i odpowiednio zabezpieczone;
- e) dokonał oględzin, w celu ustalenia, czy nastąpiły jakieś zmiany budowlane w budynku lub jego przeznaczeniu, które mogły wpłynąć na poprawność rozmieszczenia czujek i ręcznych ostrzegaczy pożarowych oraz urządzeń alarmowych; sprawdzi także, czy pod każdą czujką jest utrzymana wolna przestrzeń co najmniej 0,5 m we wszystkich kierunkach i czy wszystkie ręczne ostrzegacze pożarowe są dostępne i widoczne;
- f) sprawdził stan wszystkich baterii akumulatorów rezerwowych,

Każda zauważona nieprawidłowość powinna być odnotowana w książce eksploatacji i możliwie szybko usunięta.

Z czynności serwisowych poza wpisem do książki eksploatacji systemu należy sporządzić stosowny protokół, który powinien być przechowywany wraz z dokumentacją dotyczącą ochrony przeciwpożarowej obiektu.

III.2.2. HYDRANTY WEWNĘTRZNE

Przeglądy i konserwacja powinny być przeprowadzane przez osobę kompetentną **co najmniej raz w roku.**

Wąż hydrantu powinien być całkowicie rozwinięty hydrant poddany ciśnieniu i sprawdzony według następujących punktów, czy:

- a) Urządzenie nie jest zastawione, nie uszkodzone, a elementy nie są skorodowane lub przeciekające;
- b) Instrukcje obsługi są czyste i czytelne;
- c) Miejsce umieszczenia jest wyraźnie oznakowane;
- d) Mocowania do ściany są odpowiednie do ich przeznaczenia i pewnie zamontowane;
- e) Wypływ wody jest równomierny i dostateczny (**wskazane jest użycie miernika przepływu oraz miernika ciśnienia**);
- f) Miernik ciśnienia (jeżeli jest zastosowany) pracuje prawidłowo i w swoim zakresie pomiarowym.
- g) Wąż na całej długości nie wykazuje oznak uszkodzeń, zniekształceń, zużycia ani pęknięć. Jeżeli wąż wykazuje jakieś uszkodzenia, powinien być wymieniony na nowy lub poddany próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze;
- h) Zaciski lub taśmowanie, węża są prawidłowego typu i właściwie zaciśnięte;

- i) Zwijadło węzowe obraca się lekko w obu kierunkach;
- j) W przypadku wychylnego zwijadła węzowego, czy zwijadło węzowe obraca się łatwo i czy wychyla się o 180°;
- k) W przypadku ręcznych zwijadeł zawór odcinający jest właściwego typu i czy działa prawidłowo;
- l) W przypadku zwijadeł automatycznych praca zaworu automatycznego jest prawidłowa oraz czy praca dodatkowego serwisowego zaworu odcinającego jest właściwa;
- m) Stan przewodów rurowych zasilających w wodę jest właściwy, szczególną uwagę zwrócić na to czy odcinki elastyczne nie wykazują oznak zużycia lub zniszczenia;
- n) Jeżeli hydrant wyposażony jest w szafkę, czy nie nosi ona oznak uszkodzenia, czy drzwiczki szafki łatwo się otwierają;
- o) Prądownica jest właściwego typu i czy łatwo się nią posługiwać;
- p) Praca prowadnic węża jest prawidłowa, upewnić się, że są one właściwie i pewnie zamocowane;
- q) Pozostawiono hydrant wewnętrzny w stanie gotowym do natychmiastowego użycia, Jeżeli konieczne są poważniejsze naprawy, hydrant powinien być oznakowany „USZKODZONY” i kompetentna osoba powinna powiadomić o tym użytkownika/właściciela.

Co 5 lat wszystkie węże powinny być poddane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze instalacji.

Z czynności serwisowych należy sporządzić stosowny protokół, który powinien być przechowywany wraz z dokumentacją dotyczącą ochrony przeciwpożarowej obiektu.

III.2.3. OŚWIETLENIE EWAKUACYJNE

Serwis i testowanie oświetlenia ewakuacyjnego w obiektach (według PN-EN 50172:2005):

- 1) W przypadku używania automatycznego urządzenia testującego informacje powinny być rejestrowane co miesiąc.
- 2) W przypadku wszystkich innych systemów testy wraz z zarejestrowaniem ich wyników powinny być wykonywane w następujący sposób:
 - CODZIENNIE - w przypadku systemów centralnego zasilania należy wizualnie kontrolować wskaźnik właściwej pracy.
 - COMIESIĘCZNIE - włączyć w trybie pracy awaryjnej każdą oprawę i każdy wewnętrznie oświetlany znak ewakuacyjny, poprzez symulację awarii zasilania oświetlenia podstawowego, na okres wystarczający do sprawdzenia, czy każda oprawa świeci. W tym czasie

należy sprawdzić prawidłowe funkcjonowanie wszystkich opraw oświetlenia awaryjnego i podświetlanych znaków.

- COROCZNIE - wykonać ten sam test co comiesięcznie, a także test pełnookresowy, połączony z pomiarem czasu pracy awaryjnej i zarejestrowaniem jego wyników.

Z czynności serwisowych należy sporządzić stosowny protokół, który powinien być przechowywany wraz z dokumentacją dotyczącą ochrony przeciwpożarowej obiektu.

Nie należy dokonywać żadnych zmian lub modyfikacji w istniejących urządzeniach przeciwpożarowych bez konsultacji z projektantem lub instalatorem danego systemu (lub inną wykwalifikowaną w tym zakresie osobą). Wszelkie zmiany mogą być wprowadzane wyłącznie na podstawie projektu technicznego, uzgodnionego z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych.

III.3. INSTALACJE UŻYTKOWE

Obiekty budowlane zgodnie z zapisami zawartymi w Prawie Budowlanym (art. 62) powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

- 1) okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:
 - a. elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
 - b. instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
 - c. instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych,
 - d. spalinowych i wentylacyjnych);
- 2) okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;
- 3) okresowej w zakresie, o którym mowa w pkt 1, **co najmniej dwa razy w roku**, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, w przypadku budynków **o powierzchni zabudowy przekraczającej 2000 m²** oraz innych obiektów budowlanych **o powierzchni dachu przekraczającej 1000 m²**; osoba dokonująca kontroli jest obowiązana bezzwłocznie pisemnie zawiadomić właściwy organ o przeprowadzonej kontroli.

INSTALACJA ELEKTRYCZNA

Ustawa z dn.10.04.1997r - Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348) w art.70 i 71 uchyliła wszystkie przepisy wykonawcze wydane i utrzymane w mocy na podstawie Ustawy z dn. 6.04 1984 r. o gospodarce energetycznej (Dz. U. Nr 21, poz. 96 z późniejszymi zmianami) ustalające kwestie rodzaju i częstotliwości badań instalacji.

Ustawa ta w rozdziale 6 "Urządzenia, instalacje, sieci i ich eksploatacja" nie określa wprost terminów i rodzajów przedmiotowych badań lecz odsyła (art. 51 pkt 3) do postanowień odrębnych przepisów, w tym do postanowień ustawy - Prawo Budowlane.

Natomiast ustawa z dn. 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414 z późniejszymi zmianami) w rozdziale 6 "Utrzymanie obiektów budowlanych" określa termin okresowych kontroli instalacji elektrycznych i piorunochronnych tj. wprowadza obowiązek przeprowadzania badań w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów - **co najmniej raz na 5 lat.**

W przypadku instalacji narażonych na niszczące wpływy czynników występujących podczas użytkowania (duża wilgotność, wysoka temperatura itp.) okresową kontrolę należy przeprowadzać z częstotliwością - **co najmniej raz na rok.**

Niezależnie od powyższego, właściwy organ np. Państwowa Straż Pożarna może - w razie stwierdzenia nieodpowiedniego stanu technicznego obiektu budowlanego lub jego części, mogącego spowodować zagrożenie: życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia, środowiska - nakazać przeprowadzenie, w każdym terminie kontroli przedmiotowych instalacji.

KONTROLE OKRESOWE

1. Celem okresowych kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznej jest w szczególności:
2. Sprawdzenie prawidłowości ochrony przed:
 - a. porażeniem prądem elektrycznym,
 - b. przepięciami łączeniowymi i pochodzącymi od wyładowań atmosferycznych,
 - c. prądami przetężeniowymi (zwarciovym i przeciążeniowym),
 - d. negatywnymi skutkami cieplnymi,
 - e. skażeniem środowiska, hałasem i drganiami oraz polem elektromagnetycznym,
3. Ocena stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa oraz wartości użytkowej poszczególnych elementów instalacji:
 - a. przewodów i kabli elektrycznych oraz ich połączeń,
 - b. rozdzielnic i sterownic oraz aparatów rozdzielczych i sterowniczych,
 - c. sprzętu i osprzętu elektroinstalacyjnego oraz konstrukcji wsporczych, mocujących i osłonowych.
4. Wykrycie wszelkich nieprawidłowości w funkcjonowaniu odbiorników energii elektrycznej na stałe przyłączonych do instalacji, samowolnych przeróbek instalacji przez jej użytkowników oraz wad powstałych w okresie użytkowania instalacji elektrycznej.
5. Sprawdzenie umieszczenia i czytelności napisów, tablic ostrzegawczych i informacyjnych, schematów i tabliczek znamionowych lub innych podobnych informacji oraz oznaczenia obwodów, bezpieczników, łączników, zacisków itp.
6. Wykonanie pomiarów oraz ustalenie zakresu i terminów wymaganych napraw i usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (usunięcia uszkodzeń i uzupełnienia braków).

PRZEWODY KOMINOWE

Kontrola stanu technicznego przewodów kominowych (spalinowych i wentylacyjnych) - **nie rzadziej niż raz na rok (z zastrzeżeniem art. 62 Ustawy z dnia 7.07.1994 r. Prawo Budowlane).**

W obiektach lub ich częściach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych w okresach ich użytkowania [2]: 1) od palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych — co najmniej raz w miesiącu, jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią inaczej; 2) od palenisk opalanych paliwem stałym niewymienionych w pkt 1 — co najmniej raz na 3 miesiące;

3) od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym niewymienionych w pkt 1 — co najmniej raz na 6 miesięcy.

INSTALACJA ODGROMOWA

Okresową kontrolę i badanie instalacji odgromowej, należy wykonywać z częstotliwością:

- obiekty zagrożone wybuchem – **nie rzadziej niż raz na rok**; • pozostałe obiekty budowlane - **nie rzadziej niż raz na 5 lat**;
- po każdym remoncie ingerującym w urządzenie piorunochronne.

Pełne okresowe badania techniczne instalacji piorunochronnej należy prowadzić, **co najmniej raz na 5 lat**, swoim zakresem powinny one obejmować:

- oględziny części nadziemnej - polegają na sprawdzeniu zwłaszcza materiału przewodów, zabezpieczenia przed korozją, prowadzenia i zamocowania przewodów, wykonania złączy, zwróceniu uwagi na ewentualne uszkodzenia mechaniczne,
- sprawdzenie ciągłości połączeń części nadziemnej - badanie za pomocą ommierza lub mostka do pomiaru rezystancji przyłączonego z jednej strony do zwodów, z drugiej zaś do przewodu uziemiającego lub uziomu,
- pomiar rezystancji uziemienia - wykonywać należy zawsze tą samą metodą mostkową lub techniczną.

Niepełne badania techniczne instalacji piorunochronnej należy prowadzić, co najmniej raz w roku w porze wiosennej, najlepiej do końca kwietnia oraz w przypadkach, gdy zachodzi możliwość uszkodzenia instalacji odgromowej na przykład po remoncie, zmianie elementów pokrycia dachu lub elewacji, bardzo silnych wiatrach, uderzeniu pioruna itp. Badania te polegają na sprawdzeniu czy instalacja nadaje się do dalszej eksploatacji na podstawie oględzin części nadziemnej.

Instalacja spełnia wymagania jej stawiane, jeżeli wszystkie elementy badania wykazują

efekt dodatni. Jeżeli podczas badań występują wyniki ujemne, instalację należy naprawić i przeprowadzić ponowne próby. Po zakończeniu badań należy sporządzić protokół z badania instalacji odgromowej, który powinien być załączony do książki obiektu budowlanego.

Czynności kontrolne i badania instalacji odgromowej powinny wykonywać osoby posiadające wymagane kwalifikacje.

IV. SPOSÓB POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA

IV.1. ZASADY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW DO CZASU PRZYBYCIA JEDNOSTEK STRAŻY POŻARNEJ W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU

Każdy kto zauważy pożar, zobowiązany jest:

1. Powiadomić osoby zagrożone pożarem oraz jeżeli to możliwe ewakuować osoby poszkodowane.
2. Powiadomić ochronę i Straż Pożarną – **tel. 998 lub 112**,

W razie potrzeby zaalarmować inne służby:

- ✓ **Pogotowie Ratunkowe tel. 999**
- ✓ **Policja tel. 997**
- ✓ **Pogotowie Energetyczne tel. 991**
- ✓ **Pogotowie Gazowe tel. 992**

W telefonicznym zgłoszeniu należy podać:

- ✓ gdzie powstało zdarzenie – dokładny adres, nazwę obiektu,
- ✓ co się pali lub jakie jest inne zagrożenie,
- ✓ czy istnieje zagrożenie dla życia ludzi, czy są osoby ranne lub poszkodowane,
- ✓ drogę dojazdu,
- ✓ numer telefonu, z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.

Nie należy odkładać słuchawki telefonu przed uzyskaniem potwierdzenia przyjęcia meldunku od dyspozytora straży!

UWAGA!!! Jeżeli zgłoszenia dokonuje się z telefonu komórkowego należy podać nazwę miejscowości, w której ma miejsce pożar lub inne zdarzenie, w celu uniknięcia pomyłki i straty cennych minut w przypadku przekierowania rozmowy na numer alarmowy w innej miejscowości.

3. Równoległe z alarmowaniem o niebezpieczeństwie, o ile to możliwe, należy przystąpić do akcji ratowniczo – gaśniczej.
4. Do czasu przyjazdu jednostek straży pożarnej, akcją ratowniczo-gaśniczą winni zajmować się pracownicy, zwłaszcza ci, którzy mają w tym kierunku pewne doświadczenie i potrafią w takich sytuacjach zachować opanowanie.
5. Jeżeli to możliwe należy usunąć położone w sąsiedztwie miejsca pożaru materiały palne, a także inny cenny sprzęt oraz ważne dokumenty.
6. **Kierownikiem działań ratowniczo-gaśniczych (do czasu przyjazdu jednostek profesjonalnych) będzie zawsze tylko jedna osoba, którą może być Zarządca nieruchomości lub osoba przez niego wyznaczona, a podczas jego nieobecności na terenie kompleksu Dowódca zmiany ochrony.**
7. Kierujący akcją osobiście przydziela zadania do wykonania oraz bieżąco powinien być informowany o rozwoju sytuacji.

Zjawisko pożaru dostarcza znacznych emocji i część osób zatrudnionych w obiekcie z różnych przyczyn może mieć trudności w prowadzeniu lub uczestnictwie w akcji ratowniczej. Osoby takie należy skierować poza strefę zagrożenia, wyznaczyć im opiekuna, a w razie konieczności wezwać pomoc medyczną.

Z chwilą przyjazdu profesjonalnych służb ratowniczych, dotychczas kierujący akcją ratowniczo-gaśniczą przekazuje przybyłemu dowódcy szczegółową relację z dotychczas podjętych działań, rozmiarach pożaru, występujących zagrożeniach oraz informuje, gdzie ewentualnie mogą znajdować się ludzie, którzy nie zdołali się ewakuować. Następnie po przekazaniu tych informacji pozostaje na miejscu, jako doradca dowódcy akcji.

ZASADY ZACHOWANIA SIĘ PRACOWNIKÓW

1. Każdy pracownik, który zauważył pożar lub inne zagrożenie, albo uzyskał informację o pożarze (innym zagrożeniu), obowiązany jest, zachowując spokój postępować zgodnie z zasadami określonymi powyżej.
2. Ponadto powinien rozpocząć ewakuację ludzi, w następnej kolejności cennego sprzętu i dokumentacji.
3. Powinien otworzyć drzwi wyjść ewakuacyjnych i poinformować inne osoby o konieczności pilnego opuszczenia obiektu. Jeżeli wyjście ewakuacyjne jest niewidoczne należy wskazać kierunek ewakuacji, pomóc osobom niepełnosprawnym i dzieciom.
4. W miarę możliwości należy wyznaczyć osobę, która wskaże przyjeżdżającym jednostkom ochrony przeciwpożarowej umiejscowienie głównego wyłącznika prądu, a także udzieli in-

nych istotnych informacji umożliwiających sprawne i bezpieczne przeprowadzenie akcji ratowniczo-gaśniczej.

Procedura dotycząca procesu „Postępowanie na wypadek powstania pożaru”.

Stwierdzenie zagrożenia pożarem: obserwacja własna, alarm o pożarze, informacja z innego źródła o pożarze. Pracownik

- 1 Zachować spokój.
- 2 Zaalarmować otoczenie.
- 3 Niezwłocznie powiadomić Kierownika jednostki organizacyjnej lub osobę go zastępującą.
- 4 Zaalarmować Straż Pożarną.
- 5 Przystąpić do gaszenia pożaru.

Zarządzenie ewakuacji osób z zagrożonego obiektu i podjęcie akcji ratunkowej. Kierownik jednostki organizacyjnej lub osoba upoważniona

- 1 Zaalarmować Straż Pożarną i Policję .
- 2 Ocenić sytuację i podjąć decyzję o ewakuacji.
- 3 Powiadomić o zagrożeniu budynku innych użytkowników.
- 4 Zarządzić ewakuację.
- 5 Poinformować przełożonych.
- 6 Nadzorować przebieg ewakuacji.
- 7 Sprawdzić obecność pracowników w miejscu zbiórki.
- 8 Złożyć sprawozdanie o sytuacji i wykonanych czynnościach dowódcy jednostki gaśniczej.
- 9 Współpracować ze Strażą Pożarną w czasie prowadzenia akcji ratowniczej.

Ewakuacja klientów i pracowników.

Pracownicy jednostki organizacyjnej

- 1 Pod pozorem nie wywołującym paniki spowodować opuszczenie budynku przez strony.
- 2 Zakończyć pracę w sieci komputerowej - wylogować się z komputera.
- 3 Schować dokumenty do szaf i biurki i zamknąć na klucz.
- 4 Zabrać z pomieszczeń wyłącznie rzeczy osobiste.
- 5 Zamknąć pomieszczenie, pozostawić klucz w zamku od strony zewnętrznej
- 6 Opuścić budynek zgodnie z oznaczoną drogą ewakuacji.
- 7 Po opuszczeniu budynku udać się do wyznaczonego punktu zbiórki i czekać na dalsze polecenia przełożonych.

Zabezpieczenie obiektu do czasu przyjazdu Straży Pożarnej i Policji.

Kierujący jednostką, pracownicy ochrony,

- 1 Monitorować przebieg ewakuacji.
- 2 Zamknąć dopływ prądu do obiektu.

- 3 Ochroniać obiekt od zewnątrz przez obserwację i wzbraniać podejścia osobom postronnym.
- 4 Uczestniczyć w akcji ratowniczej w zakresie wymaganym przez kierującego.

Zakończenie akcji ratowniczej i przejęcie obiektu.

Kierujący jednostką lub osoba upoważniona

- 1 Potwierdzić pisemnie „Informację o zdarzeniu” i „Protokół przekazania miejsca zdarzenia” sporządzone przez Straż Pożarną .
- 2 Zorganizować ochronę obiektu z uwzględnieniem obserwacji pogorzeliska w celu zabezpieczenia przed pożarem wtórnym.

Przywrócenie działalności

Kierujący jednostką lub osoba upoważniona

- 1 Po zakończeniu akcji ratunkowej ocenić szkody i możliwość prowadzenia działalności w obiekcie lub innym miejscu.
- 2 Powiadomić przełożonych o stratach.
- 3 Zawiadomić firmę ubezpieczającą o szkodzie, oszacować straty, sporządzić dokumentację.
- 4 W uzgodnieniu z jednostką nadrzędną przystąpić do organizowania pracy w dotychczasowej siedzibie lub innym miejscu.

Postępowanie na wypadek groźby zdetonowania ładunku wybuchowego lub uwolnienia substancji chemicznej na terenie obiektu.

Stwierdzenie zagrożenia wybuchem:

znalezienie materiału niebezpiecznego,

informacja telefoniczna lub pisemna o podłożeniu mat. niebezpiecznego,

informacja z innego źródła o podłożeniu mat. niebezpiecznego.

Pracownik m,

- 1 Zachować spokój.
- 2 Zanotować dokładną godzinę otrzymania wiadomości i inne spostrzeżenia dotyczące osoby informującej i okoliczności towarzyszących uzyskaniu informacji .
- 3 W miarę możliwości przedłużać rozmowę.
- 4 Niezwłocznie powiadomić Kierownika jednostki organizacyjnej lub osobę go zastępującą.

Uwaga! Nie należy lekceważyć żadnego alarmu o podłożeniu materiału niebezpiecznego.

Zarządzenie ewakuacji osób z zagrożonego obiektu.

Kierujący jednostką lub osoba upoważniona

- 1 Powiadomić Policję i w porozumieniu z nią podjąć decyzję o ewakuacji.
- 2 W przypadku gdy KSSiP nie jest jedynym użytkownikiem obiektu, powiadomić o zagrożeniu innych użytkowników.
- 3 Zarządzić ewakuację.
- 4 Poinformować przełożonych
- 5 Nadzorować przebieg ewakuacji.
- 6 Sprawdzić obecność pracowników w miejscu zbiórki.
- 7 Współpracować z Policją w czasie przeszukania obiektu.

Ewakuacja klientów i pracowników.

Pracownicy

- 1 Pod pozorem nie wywołującym paniki spowodować opuszczenie budynku przez klientów.
- 2 Zakończyć pracę w sieci komputerowej - wylogować się z komputera.
- 3 Schować dokumenty do szaf, biurki zamykając je na klucz.
- 4 Nie włączać i nie wyłączać urządzeń elektrycznych, w tym komputerów i terminali.
- 5 Zabrać z pomieszczeń wszystkie rzeczy osobiste.
- 6 Zamknąć pomieszczenie, klucz pozostawić w zamku od strony zewnętrznej.
- 7 Nie korzystać z windy.
- 8 Opuścić budynek zgodnie z oznaczoną drogą ewakuacji.
- 9 Po opuszczeniu budynku pracownicy zbierają się w wyznaczonych punktach zbiórki i oczekują na dalsze polecenia przełożonych.

Zabezpieczenie obiektu do czasu przyjazdu policji.

Pracownicy ochrony lub upoważnieni pracownicy do zamykania i otwierania obiektu

- 1 Monitorować przebieg ewakuacji.
- 2 Zamknąć obiekt od zewnątrz.
- 3 Ochroniać obiekt od zewnątrz przez obserwację i wzbraniać podejścia osobom postronnym.
- 4 Współdziałać z Policją w czasie przeszukiwania obiektu.
- 5 Po zakończeniu przeszukania, usunięciu zagrożenia i spisaniu protokołu przystąpić do ochrony obiektu na zasadach określonych w planie ochrony obiektu.

Usunięcie zagrożenia – nie stwierdzono niebezpiecznego materiału lub został usunięty.

Kierujący jednostką lub osoba upoważniona

- 1 Wspólnie z upoważnionym pracownikiem Policji sporządzić protokół z zaistniałego zdarzenia na druku standardowym policji.
- 2 Podjąć działalność,
- 3 Zawiadomić przełożonych o przywróceniu bezpieczeństwa w obiekcie.

Brak możliwości usunięcia awarii – nastąpił wybuch lub uwolnienie substancji niebezpiecznej.

Kierujący jednostką lub osoba upoważniona

- 1 Wezwać Straż Pożarną.
- 2 Podjąć akcję ratowniczą.

Przywrócenie działalności biznesowej.

Kierownik jednostki lub osoba upoważniona

- 1 Po zakończeniu akcji ratowniczej ocenić szkody i możliwość prowadzenia działalności w obiekcie lub innym miejscu.
- 2 Powiadomić przełożonych,
- 3 Zawiadomić firmę ubezpieczającą o szkodzie, oszacować straty, sporządzić dokumentację.
- 4 W uzgodnieniu z jednostką nadrzędną przystąpić do organizowania pracy w dotychczasowej siedzibie lub innym miejscu.

Postępowanie na wypadek katastrofy budowlanej i zagrożenia wybuchem gazu

Stwierdzenie zagrożenia:

zapach ulatniającego się gazu,

zarysowujące się zmiany w elementach nośnych budynku grożące zawaleniem się budynku.

Pracownik

- 1 Zachować spokój.
- 2 Zaalarmować otoczenie.
- 3 Niezwłocznie powiadomić Kierującego jednostką organizacyjną lub osobę go zastępującą.

Zarządzenie ewakuacji osób z zagrożonego obiektu i podjęcie akcji ratowniczej.

Kierownik jednostki organizacyjnej lub osoba upoważniona

- 1 Wezwać pogotowie gazowe .
- 2 Ocenić sytuację , podjąć decyzję o ewakuacji.
- 3 W przypadku gdy KSSiP nie jest jedynym użytkownikiem obiektu, powiadomić o zagrożeniu innych użytkowników.
- 4 Zarządzić ewakuację.
- 5 Poinformować przełożonych.
- 6 Nadzorować przebieg ewakuacji.
- 7 Sprawdzić obecność pracowników w miejscu zbiórki.

Ewakuacja klientów i pracowników.

Pracownicy

- 1 Pod pozorem nie wywołującym paniki spowodować opuszczenie budynku przez strony.
- 2 Zakończyć pracę w sieci komputerowej - wylogować się z komputera.
- 3 Schować dokumenty do szaf i biurka i zamknąć na klucz.
- 4 Zabrać z pomieszczeń wyłącznie rzeczy osobiste.
- 5 Nie zamykać pomieszczeń, a jeżeli już to klucze pozostawić w zamkach drzwi.
- 6 Nie korzystać z windy.
- 7 Opuścić budynek zgodnie z oznaczoną drogą ewakuacji.
- 8 Po opuszczeniu budynku udać się do wyznaczonego punktu zbiórki i czekać na dalsze polecenia przełożonych.

Zasady postępowania po katastrofie budowlanej.

Kierownik jednostki organizacyjnej lub osoba upoważniona, pracownicy

- 1 Wezwać Straż Pożarną.
- 2 Przed opuszczeniem obiektu należy wyłączyć instalację elektryczną i postępować zgodnie z zasadami ewakuacji określonymi w p. 3 .1-10.
- 3 W wypadku gdy nie można opuścić budynku przez klatkę schodową należy ewakuować się oknem lub pozostawić w oknie białe materiały informujące służby ratownicze o miejscu z którego należy prowadzić ewakuację osób.
- 4 Słuchać komunikatów nadawanych przez służby ratownicze i informować o innych osobach, które pozostały w budynku ,
- 5 Jeżeli katastrofie towarzyszy pożar należy zachować się tak , jak nakazuje instrukcja bezpieczeństwa pożarowego obiektu.
- 6 Niezwłocznie informować o katastrofie budowlanej przełożonych,
- 7 Nie wolno wchodzić do ruin budynku bez zezwolenia służb budowlanych.

Zabezpieczenie obiektu do czasu przyjazdu Straży Pożarnej i Policji.

Kierujący jednostką, pracownicy ochrony,

- 1 Monitorować przebieg ewakuacji.
- 2 Zamknąć dopływ prądu do obiektu.
- 3 Ochraniać obiekt od zewnątrz przez obserwację i wzbraniać podejścia osobom postronnym.
- 4 Uczestniczyć w akcji ratowniczej w zakresie wymaganym przez kierującego.

Zakończenie akcji ratowniczej i przejęcie obiektu.

Kierownik jednostki lub osoba upoważniona

- 1 Potwierdzić pisemnie „Informację o zdarzeniu” i „Protokół przekazania miejsca zdarzenia” sporządzone przez Straż Pożarną lub pogotowie gazowe.
- 2 Zorganizować ochronę obiektu w sposób nie zagrażający pracownikom ochrony.

Przywrócenie działalności

Kierownik jednostki lub osoba upoważniona

- 1 Po zakończeniu akcji ratunkowej ocenić szkody i możliwość prowadzenia działalności biznesowej w obiekcie lub innym miejscu.
- 2 Powiadomić rzekłonych o stratach.
- 3 Zawiadomić firmę ubezpieczającą o szkodzie, oszacować straty, sporządzić dokumentację.
- 4 W uzgodnieniu z jednostką nadrzędną przystąpić do organizowania pracy w dotychczasowej siedzibie lub innym miejscu.

Postępowanie na wypadek zagrożenia huraganem

Zadania do wykonania w okresie przygotowawczym – informacja o zagrożeniu huraganem.

Kierownik jednostki lub osoba upoważniona

- 1 Wszyscy pracownicy powinni być zapoznani z zagrożeniem i znać zasady postępowania w sytuacjach kryzysowych.
- 2 Aby zmniejszyć niszczycielskie skutki wichury należy pozdejmować z balkonów, parapetów, wszystko to, co może być porwane przez wiatr i zrzucone na głowy przechodniów.
- 3 Anteny telewizyjne, radiowe i satelitarne oraz wszelkiego rodzaju plansze i reklamy – muszą być solidnie zamocowane lub zdjęte, a w szczególności takie, które posiadają duże powierzchnie.
- 4 Należy dobrze zamknąć okna.
- 5 Jeśli na terenie rosną drzewa – należy odciąć martwe gałęzie lub uszkodzone i osłabione konary. Obowiązek ten spoczywa na administratorze obiektu.
- 6 Szyby mają grubość 3 mm i wytrzymują porywy wiatru do 150 km/godzinę. Ale jeśli szyba jest źle osadzona lub pęknięta wiatr może ją wepchnąć do pomieszczenia i wyrządzić kolejne szkody.
- 7 Silne i porywiste wiatry mają wpływ na nasze samopoczucie, szczególnie podatni są tzw. meteoropaci i ludzie z dolegliwościami układu krążenia. W czasie wiatru temperatura odczuwana przez organizm jest kilka, a nawet kilkanaście stopni niższa niż wskazuje termometr.
- 8 Wychodząc z domu do pracy trzeba się ciepło ubrać. Powinniśmy chronić głowę (czapka), szyję (szalik), ręce (rękawiczki) i nogi (buty i skarpety). Pamiętajmy, że głowa w organizmie spełnia funkcję chłodnicy. Nie chroniona czapka powoduje utratę ciepła.

Wychłodzony organizm, a szczególnie drogi oddechowe są podatne na zaziębienia.

Lekarze informują, że bardziej wrażliwi na zimno są ludzie posiadający niedobór magnezu.

9 W czasie silnych wiatrów oraz chłódów pamiętajmy o witaminie C – najlepiej tej naturalnej znajdującej się w owocach, sokach oraz w kapuście, a także o ciepłych napojach.

Zadania do wykonania w sytuacji bezpośredniego zagrożenia.

Kierownik jednostki lub osoba upoważniona

- 1 Podczas silnych wiatrów ograniczyć wyjazdy służbowe do niezbędnego minimum .
- 2 Przebywając na ulicy nie należy przechodzić blisko budynków - bo właśnie tam może nam spaść na głowę jakiś przedmiot np. dachówka lub kawałek blachy z opierzenia budynku.
- 3 Poruszając się samochodem szczególną ostrożność należy zachować przy wyjeździe z szosy osłoniętej ścianą lasu na otwartą przestrzeń, ponieważ podmuch wiatru może zepchnąć samochód z osi drogi na pobocze i wówczas może dojść do wypadku. Nie wolno zatrzymywać lub parkować samochodu pod drzewami, ponieważ łamane wiatrem drzewa mogą przygnieść pojazd i znajdujących się w nim pasażerów.
- 4 Podczas wichur szczególną uwagę i ostrożność należy zachować w okolicach przebiegu naziemnych sieci energetycznych .
- 5 Jeśli zauważymy zerwany kabel - nie zbliżać się i koniecznie trzeba powiadomić pogotowie energetyczne lub Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Czynności po huraganie.

Kierownik jednostki lub osoba upoważniona

- 1 Sprawdzić elementy dachu, anten i innych urządzeń, które były narażone na działanie wiatru.
- 2 Oszacować szkody, wykonać zdjęcia i zgłosić w firmie ubezpieczającej.
- 3 Powiadomić o stratach przełożonych.
- 4 Przystąpić do niezbędnych remontów.

Procedury postępowania podczas skażenia terenu przez uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych

Otrzymanie informacji z MSA o zagrożeniu skażenia terenu:

1. Awaryjne i katastrofy w obiektach przemysłowych.
2. Wypadki cystern kolejowych oraz cystern samochodowych.
3. Rozszczelnienie rurociągów przemysłowych.
4. Inne.

Pracownik

- 1 Zachować spokój.
- 2 Niezwłocznie powiadomić Kierownika jednostki lub osobę upoważnioną.
- 3 Włączyć radio na stację lokalną.

Zarządzenie wykonanie czynności mających na celu ochronę osób znajdujących się w budynku.

Kierownik jednostki lub osoba upoważniona

- 1 Włączyć radio na stację lokalną.
- 2 Powiadomić wszystkie osoby znajdujące się w obiekcie o zagrożeniu.
- 3 W przypadku gdy KSSiP nie jest jedynym użytkownikiem obiektu, powiadomić o zagrożeniu administratora budynku i innych użytkowników.
- 4 Poinformować przełożonych.
- 5 Nie zezwalać pracownikom na opuszczenie obiektu jeżeli nie nakazuje tej czynności komunikat radiowy.
- 6 Zarządzić konieczność zamknięcia i uszczelnienia okien i drzwi zewnętrznych i wszystkich kratek wentylacyjnych.

Zasady postępowania na sygnał alarmu o skażeniach.

Pracownicy

- 1 Osoby przebywające poza budynkiem:

Nie zbliżać się do rejonu awarii i nie przekraczać granic terenu skażonego.

- 2 Przebywając w zagrożonym rejonie:

zwróć uwagę na kierunek wiatru (obserwuj unoszące się dymy lub pary).

- 3 nie bądź widzem zdarzenia.

- 4 Opuść zagrożony rejon, prostopadle do kierunku przemieszczania się obłoku skażenia (kierunku wiatru), stosując się ściśle do instrukcji i poleceń służb ratowniczych lub komunikatów przekazywanych za pomocą ruchomych środków nagłaśniających.

- 5 Przebywając w pomieszczeniach:

Włączyć odbiornik radiowy na stację lokalną i stosuj się do przekazywanych komunikatów, instrukcji i poleceń,

- 6 Pozostać w pomieszczeniach:

Zamknij i uszczelnij wszystkie otwory okienne, wentylacyjne, drzwi – oklejając je lub okładając rulonami z mokrych ręczników, odzieży, itp..

Wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne (oprócz radia).

- 7 Chronić drogi oddechowe. W tym celu wykonaj filtr ochronny (zwilżona w wodzie lub wodnym roztworze sody oczyszczonej chusteczka, ręcznik, szalik, itp.).
- 8 Zadbać o bezpieczeństwo klientów i innych osób.
- 9 Pozostać wewnątrz budynku. W przypadku, gdy istnieje niebezpieczeństwo skażenia chlorem, udać się na wyższe kondygnacje. W przypadku amoniaku – kierować się do pomieszczeń, położonych na niskich kondygnacjach.
- 10 Powiadomić o zagrożeniu najbliższe otoczenie.
- 11 Nie jeść żywności i nie pić płynów, które mogły ulec skażeniu.
- 12 Przebywając w obiektach KSSiP stosować się do poleceń kierownictwa obiektu.
- 13 W sytuacji uwolnienia substancji chemicznych na terenie przez osoby postronne należy wykonać czynności procesu „Postępowanie na wypadek groźby zdetonowania ładunku wybuchowego lub uwolnienia substancji chemicznej na terenie obiektu”.

Po odwołaniu alarmu o skażeniach

Kierownik jednostki lub osoba upoważniona

- 1 Wezwać pomoc z zewnątrz do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym.
- 2 Powiadomić przełożonych o wyrządzonych szkodach i przedstawić potrzeby umożliwiające wznowienie działalności.
- 3 Przeprowadzić zabiegi sanitarne – umyć się pod prysznicem, przemyć oczy i twarz, zmienić ubranie.
 - 4 Zdjąć uszczelnienie z drzwi, okien i kratki wentylacyjnych.
 - 5 Przewietrzyć pomieszczenia.

IV.2 POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO

SYMPTOMY WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Trzeba więc zwracać uwagę na to, co dzieje się w najbliższym otoczeniu, np. podczas wchodzenia do obiektu w tym samym czasie dużej ilości osób

Zainteresowania i uwagi wymagają:

- 1) rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób;
- 2) pozostawione bez opieki przedmioty, typu: teczki, paczki, pakunki itp.;
- 3) osoby wyglądające na obcokrajowców;
- 4) osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
- 5) samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach np. blisko budynku.

Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.

O swoich spostrzeżeniach należy poinformować ochronę budynku, Straż Miejską lub Policję.

POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH ZAGROŻENIA "INCYDENTEM BOMBOWYM"

Osobą, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić:

- ochronie budynku;
- zarządcy budynku;
- Policji lub Straży Miejskiej.

Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

Zawiadamiając Policję należy podać następujące informacje:

- rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot);
- treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
- numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia;
- adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej;
- opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

Wskazane jest uzyskanie od Policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

- Do czasu przybycia Policji akcją kieruje administrator obiektu, terenu lub osoba odpowiedzialna za jego bezpieczeństwo.
- Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
- Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
- Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
- Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia "bomby", użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.

- Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, pomieszczenia techniczne) sprawdzają ich użytkownicy na danej kondygnacji natomiast najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub pracownicy ochrony.
- Podejrzanych przedmiotów NIE WOLNO DOTYKAĆ! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
- Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
- Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy, należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.).
- Identyfikacja i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

Podstawowe zasady zachowania się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia "bomby":

- Podczas działań, związanych z neutralizacją "bomby", zastosować się do poleceń Policji.
- Ciekawość może być niebezpieczna – jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.
- Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniem administratora budynku lub wskazaniem upoważnionych osób.
- W przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefę zagrożenia, nie "ratuj" na siłę swojego samochodu – życie jest ważniejsze.

V. WARUNKI ZWIĄZANE Z OCHRONĄ PRZECIWPOŻAROWĄ DOTYCZĄCE WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

ZASADY ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

W budynku obowiązuje zamieszczona poniżej instrukcja zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym. Ma ona na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz określenia zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego takich prac.

Przy wykonywaniu prac pożarowo-niebezpiecznych sporządza się protokół, który stanowi **załącznik Nr 1** Instrukcji.

Po wykonaniu zabezpieczeń określonych w protokole właściciel (zarządzający) wydaje pisemne zezwolenie na rozpoczęcie prac wg wzoru który stanowi **załącznik Nr 2** Instrukcji.

Pod pojęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy rozumieć wszelkie prace nieprzewidziane instrukcją technologiczną lub poza wyznaczonymi do tego celu miejscami jak:

- prace remontowo- budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na dachach obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych,
- prace remontowo- budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem.

Do prac takich zalicza się w szczególności wszelkie prace z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie np.:

- ✓ spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
- ✓ podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów z substancjami palnymi,
- ✓ podgrzewanie lepiku i smoły itp.,
- ✓ rozniecanie ognisk,
- ✓ używanie materiałów pirotechnicznych, wszelkie prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów przy których mogą powstać mieszaniny wybuchowe:
 - przygotowanie do stosowania gazów, pyłów i cieczy, o stosowanie tych pyłów do malowania, lakierowania, klejenia, mycia, nasycania,
 - usuwanie pozostałości tych substancji ze stanowiska pracy.

Do przestrzegania postanowień Instrukcji zobowiązani są wszyscy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, pracownicy nadzorujący przebieg tych prac oraz użytkownicy obiektu (pomieszczeń, terenu), gdzie są prowadzone.

Postanowienia Instrukcji obowiązują także wszystkich pracowników przedsiębiorstw i firm zewnętrznych (osób prawnych i fizycznych) na terenie obiektu. Obowiązek zapoznania pracowników oraz firm, o których mowa powyżej, z treścią Instrukcji należy do osób zatrudniających tych pracowników i zawierających umowy dotyczące wykonania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym. Postanowienia niniejszej Instrukcji powinny stanowić integralną część umów dotyczących w/w prac.

Postanowienia zawarte w Instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych,

dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych.

ORGANIZACJA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Niniejsza Instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.
2. Do przestrzegania postanowień Instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz pracownicy nadzorujący przebieg tych prac.
3. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed i w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.
4. Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są w protokole – każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia instrukcji oraz przepisy szczegółowe.
5. Protokół powinien określać warunki prowadzenia prac; należy go sporządzać w 2 egzemplarzach. Przystąpienie do prac pożarowo niebezpiecznych nastąpić może po dokonaniu n/w zabezpieczeń oraz wskazaniu osób odpowiedzialnych za nadzór nad bezpieczeństwem pożarowym w rejonie wykonywanych prac.
6. Po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje zarządzający obiektem.

WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących spowodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, osoba odpowiedzialna jest zobowiązana:
 - ✓ ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane,
 - ✓ ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
 - ✓ wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,
 - ✓ zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
 - ✓ zaznaczyć osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

2. Przygotowanie budynku, pomieszczeń i rejonu do prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym polega na:

- ✓ oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonane prace wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń,
- ✓ odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych lub niepalnych w opakowaniach palnych,
- ✓ zabezpieczeniu np. przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkich materiałów i urządzeń palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, poprzez osłonięcie ich arkuszami blachy, płytami gipsowymi,
- ✓ sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie na skutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,
- ✓ uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
- ✓ zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, o ile znajduje się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym.
- ✓ sprawdzeniu czy w miejscu planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
- ✓ przygotowaniu w miejscu dokonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym m.in.: o napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp.
 - materiałów osłonowych izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
 - niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
 - gaśnic,
 - zapewnienie stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsca prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

4. Miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy wyposażać w gaśnice w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru. **Do zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym nie należy wykorzystywać gaśnic będących na wyposażeniu obiektu, samowolnie ich przemieszczać i lokalizować poza miejscami oznakowanymi.** Podmioty wykonujące usługi w tym zakresie powinny zadbać o zabezpieczenie prac własnym sprzętem.

5. Po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym w danym pomieszczeniu i pomieszczeniach sąsiadujących należy przeprowadzić kontrolę, mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz sprawdzić sprzęt (np. spawalniczy), czy został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 4 godzin, a następnie 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym (czasokres i ilość kontroli określa komisja w protokole zabezpieczenia prac, w zależności od stopnia zagrożenia).

6. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym powinny wykonywane być wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt używany do wykonania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.
7. Butle ze sprężonymi gazami mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie prac i pod stałym nadzorem powinny one być zabezpieczone przed upadkiem.
8. W przypadku prowadzenia prac spawalniczych na wysokości, butli z gazem palnym nie należy ustawiać w rejonie bezpośredniego oddziaływania spadających rozprysków spawalniczych.
9. Osoba, która otrzymała pisemne upoważnienie od Zarządcy Kompleksu do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym powinna w szczególności:
 - ✓ znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników, dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, budowy lub stanowisk, przewidziane w protokole zabezpieczenia prac,
 - ✓ sprawdzić zabezpieczenia przeciwpożarowe stanowisk pracy niebezpiecznych pożarowo oraz wydać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości,
 - ✓ wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości,
 - ✓ brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

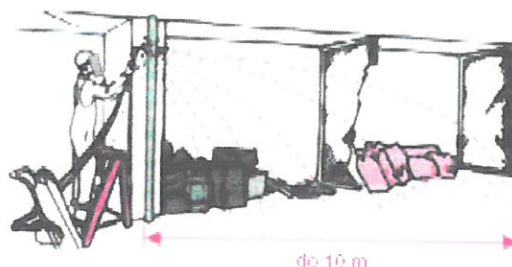
Powyższe ustalenia nie dotyczą przypadków remontów kapitalnych i prac o dużym zakresie, związanych z czasowym (protokolarnym) przekazaniem budynku lub jego części wykonawcy prac i wyłączeniem go z eksploatacji. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo obiektu przejmuje wówczas wykonawca robót.

Prace niebezpieczne pożarowo

Prace, które mogą spowodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo należy:

- ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie, w którym prace będą wykonywane,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
- wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy,
- uzyskać wymagane zezwolenie zgodnie z zakładowym regulaminem.

VI. SPOSOBY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZANIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI LUDZI

VI.1. ORGANIZACJA I WARUNKI EWAKUACJI

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z obiektu, decyzję o podjęciu takiej ewakuacji podejmuje **Dowódca zmiany ochrony po uprzedniej konsultacji z Zarządcą Nieruchomości (lub osobą przez niego upoważnioną)**. W przypadku nieudanej próby konsultacji z Zarządcą Nieruchomości (lub osobą przez niego upoważnioną) decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje **Dowódca zmiany ochrony**.

Osoby te są odpowiedzialne za przebieg ewakuacji do czasu podjęcia dowodzenia przez dowódcę akcji ratowniczej. Osoby te powiadamiają służby ratownicze (Policja, Państwowa Straż Pożarna itp.) o zaistniałym zagrożeniu udzielając niezbędnych informacji.

Zgodnie z (§ 17 [2]) Właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien **co najmniej raz na 2 lata** przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

Właściciel lub zarządca obiektu powinien powiadomić właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia ćwiczeń, nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

Plan ćwiczeń ewakuacyjnych przedstawia Załącznik nr 4 Instrukcji.

Istotą bezpiecznej ewakuacji jest rozpoczęcie jej we właściwym momencie oraz w sposób odpowiednio zorganizowany. W tym celu konieczne jest przygotowanie pracowników budynku do realizacji tego zadania. Ewakuacja powinna nastąpić w sytuacji zaistnienia bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia osób przebywających w budynku, w szczególności:

- ✓ w przypadku powstania pożaru w budynku,
- ✓ w przypadku zauważenia dymu rozprzestrzeniającego się po budynku, bez stwierdzenia jego źródła,
- ✓ prawdopodobieństwa znajdowania się na terenie kompleksu ładunku wybuchowego, • poważnego uszkodzenia konstrukcji budynku lub instalacji wewnętrznych,
- ✓ innej zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi sytuacji.

Ewakuacja nie jest konieczna, a nawet nie jest wskazana w przypadku pożaru, kiedy źródło zostało zlokalizowane i obejmuje niewielką powierzchnię, co umożliwia jego likwidację podręcznym sprzętem gaśniczym. W takiej sytuacji konieczne jest podjęcie zdecydowanych działań gaśniczych, jednak bez wprowadzania elementów sprzyjających rozwojowi paniki.

VI.2. SPOSOBY OGŁASZANIA EWAKUACJI

Sygnałem do ewakuacji z budynku może być:

- załączenie komunikatu ewakuacyjnego na wybranych kondygnacjach lub w całym obiekcie,
- ogłoszenie ewakuacji przez megafon przez pracownika obsługi budynku,
- informacja ustna o konieczności ewakuacji, przekazana pracownikom przez obsługę budynku.

VI.3. OGÓLNE ZASADY ZACHOWANIA SIĘ W TRAKCIE EWAKUACJI

1. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Każda z osób opuszczających pomieszczenia obiektu powinna sprawdzić, czy w pomieszczeniach sąsiednich nie przebywają ludzie. Powinna także przed opuszczeniem stanowiska pracy wyłączyć urządzenia mogące spowodować powstanie lub rozprzestrzenianie się zagrożenia. W trakcie ewakuacji, osoby z zewnątrz zaproszone do biur obiektu podlegają opiece pracownika przez którego zostały wprowadzone lub do którego przyszły.
2. Wszyscy pracownicy po usłyszeniu alarmu o ewakuacji zobowiązani są wyjść niezwłocznie z obiektu według ustalonych procedur bez możliwości korzystania z szatni – kategorię zabrania się wracania do budynku, który został objęty ewakuacją.

3. Podczas ewakuacji stosować należy zasadę rozładowania w pierwszej kolejności dużych skupisk ludzi - dlatego też należy racjonalnie wykorzystać wszystkie drzwi ewakuacyjne.
4. Osoby mogące poruszać się o własnych siłach należy kierować do najbliższych drzwi ewakuacyjnych. Osoby nieprzytomne, ranne, z ograniczoną zdolnością poruszania należy ewakuować przenosząc je na rękach.
5. W przypadku blokady dróg ewakuacyjnych, należy niezwłocznie dostępnymi środkami np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy – powiadomić kierującego ewakuacją. Ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków i istniejących warunków ewakuować na zewnątrz przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek straży pożarnej lub innych jednostek ratowniczych.
6. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych. Usta i nos należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zmoczoną w wodzie – sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu.
7. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów.
8. Osoby wychodzące z ewakuowanego budynku kierują się na wyznaczone miejsca zbiórki, zlokalizowane przy budynkach kompleksu.

Tam zgłaszają obecność PRZEŁOŻONEMU lub osobie odpowiedzialnej w firmie za kierowanie ewakuacją (wyznaczonej w oparciu o art. 209 Kodeksu Pracy) na terenie wynajmowanej w kompleksie powierzchni która odnotowuje ten fakt w liście obecności (grafiku) i dokonuje sprawdzenia obecności. Pod żadnym pozorem żaden pracownik nie może opuścić miejsca zbiórki bez zgody PRZEŁOŻONEGO. Zebrane informacje o rezultatach ewakuacji PRZEŁOŻONY (lub w/w osoba) niezwłocznie przekazuje kierującemu ewakuacją bądź Dowódcy przybyłych służb ratowniczych.

9. Miejsca zbiórki zostały oznakowane i ponumerowane (ich lokalizację pokazuje mapka schematyczna na końcu niniejszego opracowania).
10. Po zakończeniu ewakuacji należy dokładnie sprawdzić, czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia. W razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy natychmiast zgłosić ten fakt jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń budynku.
11. W przypadku przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej kierujący przebiegiem akcji lub osoba go zastępująca, zobowiązana jest do złożenia krótkiej in-

formacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej.

VI.4. ZADANIA DLA PRACOWNIKÓW W CZASIE EWAKUACJI

Do czasu przybycia służb ratowniczych akcją ratowniczą kieruje samodzielnie Zarządca Nieruchomości lub osoba przez niego upoważniona, a podczas ich nieobecności na terenie kompleksu Dowódca zmiany ochrony.

Decyzja o ewakuacji powinna być podjęta po uprzedniej konsultacji z Zarządcą Nieruchomości (lub osobą przez niego upoważnioną). W przypadku nieudanej próby konsultacji z Zarządcą Nieruchomości (lub osobą przez niego upoważnioną), decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje Dowódca zmiany ochrony.

W sytuacji poważnego uszkodzenia konstrukcji budynku lub instalacji wewnętrznych decyzja o podjęciu ewakuacji oraz o jej zakresie powinna być skonsultowana z Zarządcą Nieruchomości (lub osobą przez niego upoważnioną). W przypadku nieudanej próby konsultacji z Zarządcą Nieruchomości (lub osobą przez niego upoważnioną) decyzję o podjęciu ewakuacji i jej zakresie podejmuje Dowódca zmiany ochrony.

Główny ciężar przyjmowania informacji o powstałych zagrożeniach na terenie budynku oraz przekazywania ich dalej służbom ratowniczym, pracownikom i gościom budynku spoczywa na pracownikach ochrony.

Informacje o powstałych zagrożeniach mogą otrzymywać:

- ✓ z centrali sygnalizacji pożaru,
- ✓ telefonicznie od klientów lub pracowników,
- ✓ bezpośrednio od osób które zauważyły zagrożenie.

Zadania do wykonania w sytuacji otrzymania sygnału o zagrożeniu

Po otrzymaniu informacji o zagrożeniu należy:

- ✓ Dowódca zmiany ochrony bezzwłocznie winien wysłać pracownika ochrony do miejsca w którym powstał pożar zgodnie z informacją z centrali pożarowej lub od osoby zgłaszającej. Zadanie to wykonuje pracownik ochrony wyposażony w środki łączności radiowej,
- ✓ jeżeli po wykonaniu rozpoznania alarm okazał się fałszywy, Dowódca zmiany ochrony kasuje alarm na centrali sygnalizacji pożaru oraz informuje o zaistniałym fakcie stację monitorowania alarmu;
- ✓ w przypadku stwierdzenia rzeczywistego zagrożenia Dowódca zmiany ochrony odpowiedzialny jest za niezwłoczne telefoniczne powiadomienie o zaistniałej sytuacji Za-

rzędcę Nieruchomości (lub osobę przez niego upoważnioną), odpowiednie służby (Państwowa Straż Pożarna, Policja itp.), Konserwatora, Kierownika ochrony obiektu.

VI.4.1. PRACOWNIK OCHRONY

Po otrzymaniu informacji wystąpieniu zagrożenia (np. z systemu sygnalizacji pożaru lub uzyskaniu informacji telefonicznej o zagrożeniu od klientów lub pracowników lub uzyskaniu informacji o zagrożeniu bezpośrednio od osób które je zauważyły), do zadań Dowódcy zmiany ochrony należy:

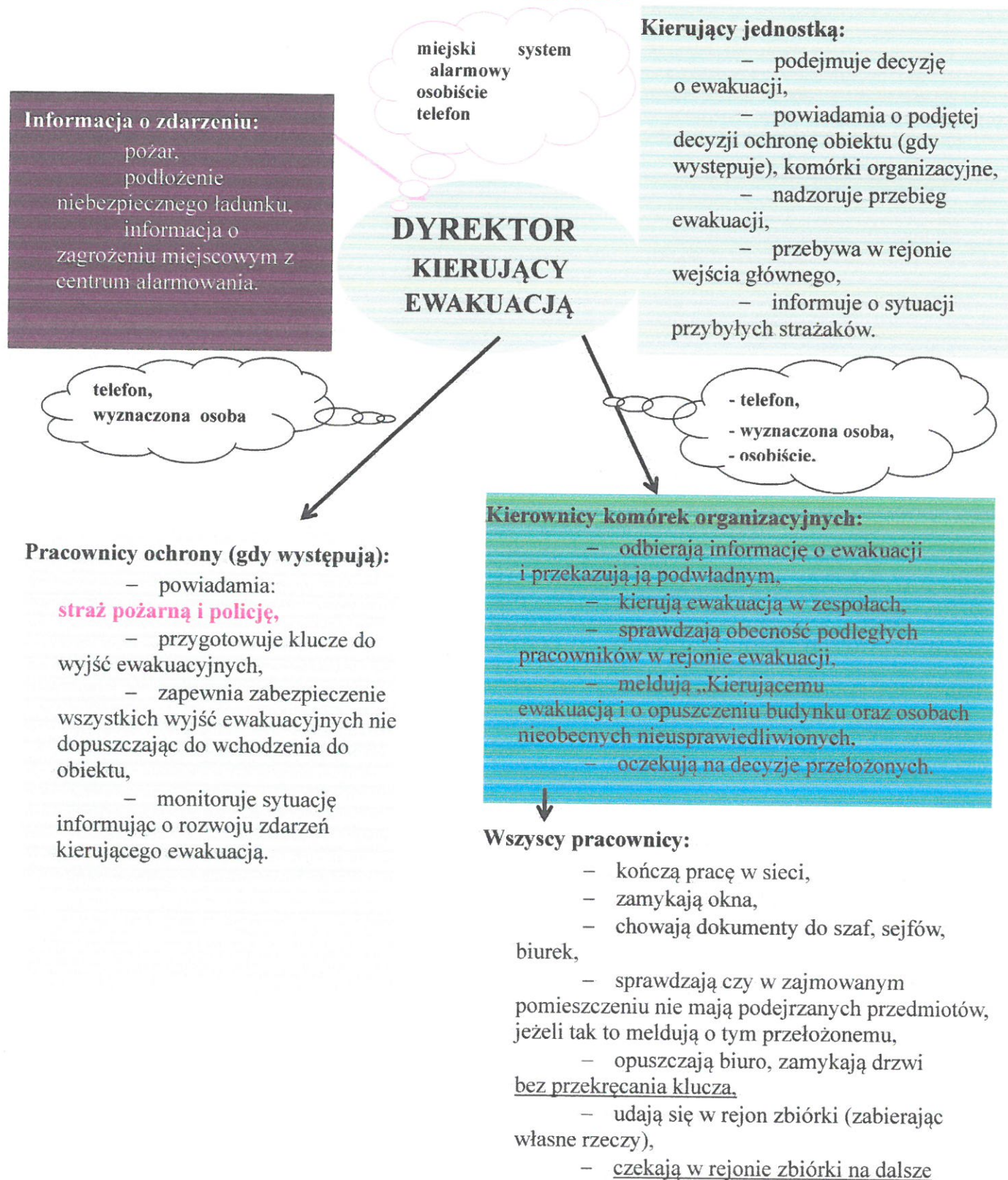
- ✓ dokonanie rozpoznania i dokonanie oceny, czy zaistniałe zagrożenie uda się usunąć własnymi siłami, czy należy wezwać służby ratownicze oraz przekazanie informacji o wynikach dokonanego rozpoznania pracownikom ochrony wraz z decyzją o dalszym postępowaniu;
- ✓ w przypadku stwierdzenia rzeczywistego zagrożenia Dowódca zmiany ochrony podejmuje decyzję o niezwłocznym telefonicznym powiadomieniu o zaistniałej sytuacji Zarządcę Nieruchomości (lub osobę przez niego upoważnioną), odpowiednie służby (Państwowa Straż Pożarna, Policja itp.), Konserwatora, Kierownika ochrony obiektu;
- ✓ do czasu przybycia służb ratowniczych, akcją ratowniczą na terenie kompleksu kieruje samodzielnie Zarządca Nieruchomości (lub osoba przez niego upoważniona) o ile jest obecny na terenie budynku;
- ✓ w przypadku nieobecności Zarządcy nieruchomości (lub osoby przez niego upoważnionej) oraz nieudanej próby telefonicznego powiadomienia go o wystąpieniu rzeczywistej sytuacji zagrożenia, Dowódca zmiany ochrony (samodzielnie) jako kierownik akcji pożarniczej podejmuje decyzje związane z sytuacją kryzysową, w tym m.in. decyzję o podjęciu próby (o ile to możliwe) samodzielnego usunięcia zagrożenia przy zachowaniu zasad określonych w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego opracowanej dla obiektu lub decyzji o zarządzeniu ewakuacji;
- ✓ wyznaczanie zadań poszczególnym pracownikom ochrony i pracownikom firmy technicznej w zależności od rozwoju sytuacji;
- ✓ udzielanie niezbędnej informacji oraz współpraca z przybyłymi służbami ratowniczymi.

Podczas nieobecności Zarządcy nieruchomości (lub osoby przez niego upoważnionej) Dowódca zmiany ochrony kieruje ewakuacją kompleksu oraz czeka na przybycie służb ratowniczych lub osób zarządzających kompleksem, którym składa krótką informację o powstałym zagrożeniu oraz bieżącej sytuacji.

Do zadań pracownika Ochrony należy:

- ✓ w sytuacji wystąpienia zagrożenia udanie się na rozpoznanie do miejsca zagrożenia;
- ✓ w zależności od rodzaju zagrożenia wykonuje polecenia kierującego akcją.

SCHEMAT MODELOWY PRZEBIEGU EWAKUACJI

Oznakowanie bezpieczeństwa

W każdym zakładzie należy oznakować, zgodnie z Polskimi Normami:

- a) drogi ewakuacyjne w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,

- b) miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych,

- c) elementy sterujące urządzeniami przeciwpożarowymi,

- d) miejsca lokalizacji przeciwpożarowych wyłączników prądu, głównych zaworów gazu oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,

- e) pomieszczeń, w których występują materiały niebezpieczne pożarowo.

Zakaz gaszenia
wodą

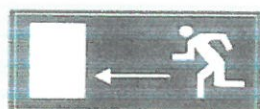
Palenie tytoniu
zabronione

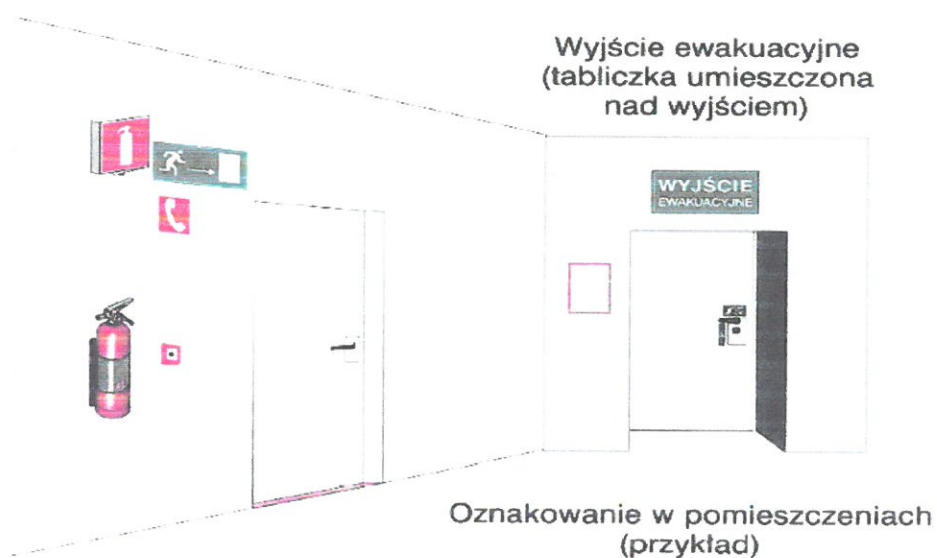
Zakaz używania
otwartego ognia
– Palenie tytoniu
zabronione

Drogi ewakuacyjne

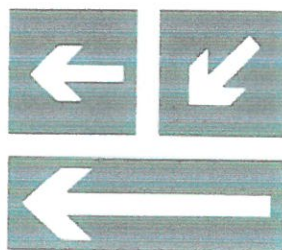
- Drogi ewakuacyjne i wyjścia ewakuacyjne, a także ich trasy, powinny być oznakowane w sposób dobrze widoczny i trwałe.
- Znaki ewakuacyjne i znaki ochrony przeciwpożarowej powinny być wykonane z materiałów fotoluminescencyjnych, jeżeli nie jest konieczne zastosowanie oświetlenia awaryjnego.

Kierunek do wyjścia
drogi ewakuacyjnej

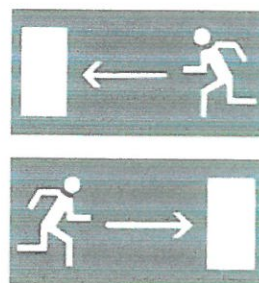
Znaki ewakuacyjne

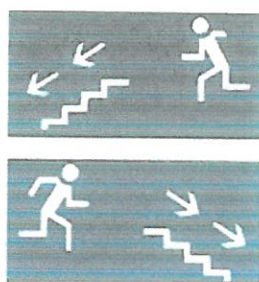
Kierunek drogi ewakuacyjnej

Drzwi ewakuacyjne

Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej

Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół

Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę

Pchać aby otworzyć

Ciągnąć aby otworzyć

Stłuc aby uzyskać dostęp

VII. SPOSÓB ZAZNAJOMIENIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU Z TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI ORAZ Z PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI

Ważnym zadaniem związanym z bezpieczeństwem w zakładzie pracy, jest prawidłowo przeprowadzone szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej dla pracowników.

Znajomość wymogów i obowiązujących przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej jest podstawowym warunkiem utrzymania właściwego stanu bezpieczeństwa pożarowego, co w konsekwencji rzutuje na całokształt działalności firmy.

Szkolenie to powinno obejmować:

- zapoznanie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego,
- zapoznanie z przepisami przeciwpożarowymi.

Zakres i formę szkolenia należy dostosować do specyfiki zadań realizowanych w czasie wykonywania przez pracowników obowiązków służbowych oraz do charakterystyki zagrożeń mogących wystąpić w czasie ich realizacji.

Po odbyciu szkolenia każdy pracownik obowiązkowo winien podpisać oświadczenie o odbytym szkoleniu (*załącznik Nr 3 Instrukcji*), które należy dołączyć do jego akt osobowych.

VIII. ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPÓŻAROWEJ

Do podstawowych obowiązków wszystkich pracowników pracujących w budynku należy zapobieganie możliwości powstania pożaru. W tym celu konieczne jest przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, a w szczególności Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów [2] (Dz. U. Nr 109, poz. 719) [2].

W obiektach oraz na terenach przyległych do nich jest zabronione wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji:

- 1) używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon materiałów występujących:
 - a. w strefie zagrożenia wybuchem, z wyjątkiem urządzeń przeznaczonych do tego celu, spełniających wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem (Dz. U. Nr 263, poz. 2203),
 - b. w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- 2) użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikających z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia;
- 3) garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa pojazdu i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu;
- 4) rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze;

- 5) rozpalanie ognia, wysypywanie gorącego popiołu i żużla lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów;
- 6) składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu;
- 7) użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta;
- 8) przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - a. urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100 °C),
 - b. linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V;
- 9) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki;
- 10) instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, takich jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem;
- 11) składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 12) składowanie materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach;
- 13) przechowywanie pełnych, niepełnych i opróżnionych butli przeznaczonych do gazów palnych na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz w piwnicach;
- 14) zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji;
- 15) blokowanie drzwi i bram przeciwpożarowych w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru;
- 16) lokalizowanie elementów wystroju wewnątrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 17) wykorzystywanie drogi ewakuacyjnej z sali widowiskowej lub innej o podobnym przeznaczeniu, w której następuje jednoczesna wymiana publiczności lub użytkowników, jako miejsca oczekiwania na wejście do tej sali;
- 18) uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - a. gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - b. przeciwwybuchowych urządzeń odciążających,

- c. źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - d. urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
 - e. wyjść ewakuacyjnych albo okien dla ekip ratowniczych,
 - f. wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej,
 - g. krat zewnętrznych i okiennic, które zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi powinny otwierać się od wewnątrz mieszkania lub pomieszczenia;
- 19) napełnianie gazem płynnym butli na stacjach paliw, stacjach gazu płynnego i w innych obiektach nieprzeznaczonych do tego celu;
- 20) dystrybucja i przeładunek ropy naftowej i produktów naftowych w obiektach i na terenach nieprzeznaczonych do tego celu.

Właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków oraz placów składowych i wiat z wyjątkiem budynków mieszkalnych jednorodzinnych:

- 1) utrzymują urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej;
- 2) wyposażają obiekty w przeciwpożarowe wyłączniki prądu zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi;
- 3) umieszczają w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych;
- 4) oznakowują znakami zgodnymi z Polskimi Normami:
 - a. drogi i wyjścia ewakuacyjne z wyłączeniem budynków mieszkalnych oraz pomieszczenia, w których zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi są wymagane co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
 - b. miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
 - c. miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - d. miejsca usytuowania nasady umożliwiającej zasilanie instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
 - e. pomieszczenia i tereny z materiałami niebezpiecznymi pożarowo,
 - f. drabiny ewakuacyjne, rękawy ratownicze, pojemniki z maskami ucieczkowymi, miejsca zbiórki do ewakuacji, miejsca lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych,
 - g. dźwigi dla straży pożarnej,
 - h. przeciwpożarowe zbiorniki wodne, zbiorniki technologiczne stanowiące uzupełniające źródło wody do celów przeciwpożarowych, punkty poboru wody, stanowiska czerpania wody,
 - i. drzwi przeciwpożarowe,
 - j. drogi pożarowe,
 - j) miejsca zaklasyfikowane jako strefy zagrożenia wybuchem;

- 5) umieszczają, przy wjazdach do garaży zamkniętych z podłogą znajdującą się poniżej poziomu terenu, czytelną informację o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu parkowania w tych garażach samochodów zasilanych gazem płynnym propan-butan, o których mowa w przepisach techniczno-budowlanych.

IX. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA BEZPIECZEŃSTWO ZWIĄZANE Z OCHRONĄ PRZECIWPOŻAROWĄ

Właściciel obiektu lub Zarządzający obiektem odpowiada za :

- nadzór nad przestrzeganiem przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych w administrowanych pomieszczeniach.
- nadzór nad przestrzeganiem w administrowanych pomieszczeniach przepisów związanych z ochroną przeciwpożarową .
- przygotowanie terenu i budynku do prowadzenia akcji ratowniczej w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.
- zamieszczenie w umowach o wykonanie prac remontowo - budowlanych, zawieranych z jednostkami zewnętrznymi, klauzuli o odpowiedzialności za przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, a w szczególności przy pracach niebezpiecznych pożarowo.
- utrzymanie w należytym stanie technicznym instalacji (od przyłączy do rozdzielni najemców) i urządzeń oraz przestrzeganie terminów ich konserwacji.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w ust. 1 ustawy [1], stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje - w całości lub w części - ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie.

W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

Na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.):

Art. 163. § 1. Kto spowoduje zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać:

- 1) pożaru,**
- 2) zawalenia się budowli, zalewu albo obsunięcia się ziemi, skał lub śniegu,
- 3) eksplozji materiałów wybuchowych lub łatwopalnych albo innego gwałtownego wyzwolenia energii, rozprzestrzeniania się substancji trujących, duszących lub parzących,
- 4) gwałtownego wyzwolenia energii jądrowej lub wyzwolenia promieniowania jonizującego,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca działa **nieumyślnie**, podlega karze pozbawienia wolności **od 3 miesięcy do lat 5**.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 jest **śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób**, sprawca podlega karze pozbawienia wolności **od lat 2 do 12**.

§ 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 2 jest **śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób**, sprawca podlega karze pozbawienia wolności **od 6 miesięcy do lat 8**.

Art. 164. § 1. Kto sprowadza **bezpośrednie niebezpieczeństwo zdarzenia** określonego w art. 163 § 1, podlega karze pozbawienia wolności **od 6 miesięcy do lat 8**.

§ 2. Jeżeli sprawca działa **nieumyślnie**, podlega karze pozbawienia wolności **do lat 3**.

**PROTOKÓŁ ZABEZPIECZENIA PRZECIWOPOŻAROWEGO PRAC
NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO**

1. Nazwa i określenie budynku-pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac.....
(rodzaj prac)
2. Kategoria niebezpieczeństwa pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w budynku lub pomieszczeniu
3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac.....
4. Sposób zabezpieczania przeciwpożarowego budynku, pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac.....
5. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu pożarniczego do zabezpieczenia toku prac.....
6. Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w razie zaistnienia pożaru.....
7. Osoba(y) odpowiedzialna za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac.....
8. Osoba(y) odpowiedzialna za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac.....
9. Osoby zobowiązane do przeprowadzenia kontroli rejonu prac spawalniczych po ich zakończeniu.....

Podpisy członków komisji.....

(imię, nazwisko i rodzaj zajmowanego stanowiska)

ZEZWOLENIE nr.....
na przeprowadzenie prac spawalniczych
itp. prac z otwartym ogniem (spawanie, cięcie, lutowanie, nagrzewanie itp.)

1. Miejsce pracy..... (wydz., oddz., obiekt,
instalacja itp.)
2. Rodzaj pracy.....
3. Czas pracy, dnia.....od godz.....do godz
4. Zagrożenie pożarowe - wybuchowe w miejscu pracy.....
(określić z czego wynika)
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru
wybuchu.....
6. Środki zabezpieczenia:
- a) Przeciwpożarowe.....
- b) Bhp.,
c) Inne,.....
7. Sposób wykonania pracy.....
8. Odpowiedzialni za:
- a) Przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac:
Nazwisko..... Wykonano
podpis.....
- b) Wyłączenie spod napięcia*:
Nazwisko..... Wykonano
podpis.....
- c) Dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów*:
Nazwisko..... Wykonano.
W miejscu pracy nie występują niebezpieczne stężenia.
Podpis.....
- d) Stosowanie środków zabezpieczających, organizację pracy i instruktaż:
Przyjąłem do wykonania
Podpis.....
- Uwaga:* niepotrzebne skreślić. 9. Zezwalam na rozpoczęcie robót
.....
(podpis wypisującego) podpis kierownika) 10 . Pracę
zakończono dnia.....godz.....
Wykonał.....
11. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań mogących
zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót

Skontrolował

(podpis)

(podpis).....

Uwaga: odbierający przekazuje zezwolenie kierownikowi, który wydał to zezwolenie.

Oświadczenie o zapoznaniu z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego i przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej

.....
Nazwisko i imię

.....
Nazwa zakładu

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że zapoznałem(am) się z postanowieniami zawartymi w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz z przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

.....
Data i podpis pracownika

PLAN ĆWICZEŃ EWAKUACJI w dn.

1. Przyjęto, że najdogodniejszymi warunkami przeprowadzania ćwiczeń z ewakuacji jest godz.

2. Ćwiczenia z ewakuacji rozpoczynają się od uruchomienie systemu wykrywania pożaru. Czynność tą wykonuje pracownik firmy konserwującej system (imię i nazwisko, firma)

3. Pracownik (imię i nazwisko)

po opuszczeniu wszystkich pracowników budynku odwołuje alarm komunikatem co jest jednocześnie sygnałem zakończenia ćwiczenia ewakuacyjnego i powrotu pracowników do budynku.

4. Wyznaczeni pracownicy (imię i nazwisko)

.....

.....

z chwilą ogłoszenia komunikatu o ewakuacji, organizują ewakuację wyznaczając poszczególnym pracownikom zadania niezbędne do ewakuacji wszystkich osób znajdujących się w obiekcie i zebraniu się na miejscu zbiórki.

Osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie ćwiczeń:

ADMINISTRATOR

FIRMA

DOWÓDCA zaproszonej do nadzorowania jednostki PSP:

KARTA AKTUALIZACJI INSTRUKCJI

Lp	Data	Czego dotyczy aktualizacja	Treść aktualizacji	Nazwisko i imię osoby dokonującej aktualizacji	Podpis